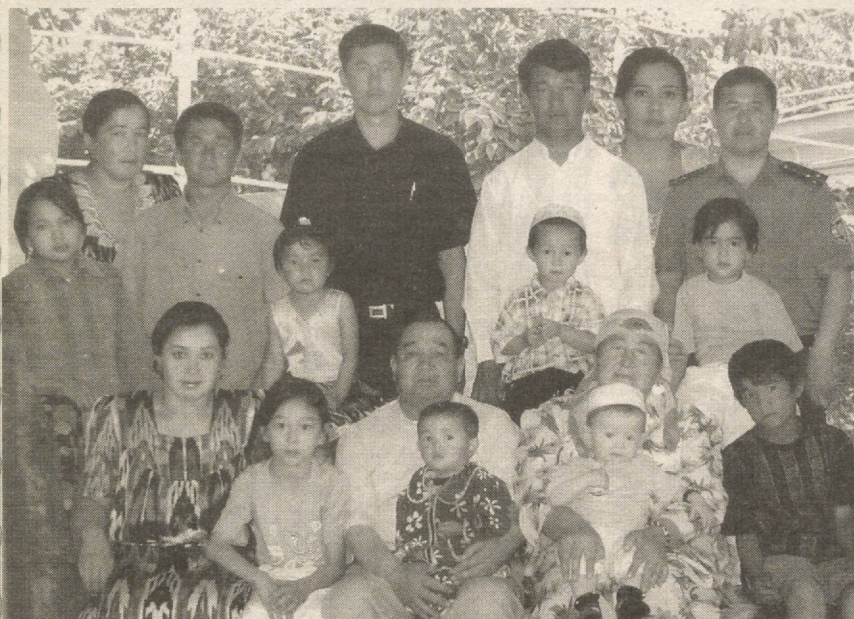


ЕР БИЛАН ТИЛАШИБ...



Ниятқобул Умаров бош бўлган Самарқанд вилояти, Оқдарё туман "Оқдарё" ширкат хўжалигида уч мингдан зиёд аҳоли яшаса, улардан 500 киши ширкатда ишлайди.

Хўжаликнинг жами 1100 гектарлик ерини пахта майдони, галла экиладиган ер, тутзорлар, узумзорлар, боғлар ташкил қилади. Яна... хўжалик аҳлининг тўй-маъракалари, "иссиқ" — "со-

вуқ" кунларида ярайдиган ёрдамчи хўжалик-40 бошли чорваси ҳам бор. Ернинг тилини яхши билган раҳбарнинг дала-си ҳам яшаб туради. Шунга кўра Ниятқобул ака Умаров ҳар

йили вилоятда пилла, пахта ва галла мажбуриятларини биринчилардан бўлиб, ортиғи билан бажаради. Ҳам меҳнаткашларнинг ошиғи олчи, ҳам давлатга фойда. Ундан келган даромадга эса ўзларининг 40 ўринлик боғча, 450 ўринлик мактабларини тўла-тўқис таъминлайдилар. Замон талабларига жавоб берадиган 1600 ўринлик стадион, тиббий пункт, маҳалла фуқаролар йиғини идорасини ҳам ўз кучлари билан қуришди. Бешта қишлоқ газлаштирилди. Ҳар йил якунида бир миллион сўмлик сарф — харажат қилиб хўжалик аъзолари рағбатлантирилади. Бу йил ҳам мукофот қилиб берилган 60та гилам, 10та телевизор меҳнаткашларнинг уйларига фойз қиритиб турибди. Ширкат аҳлининг тўй-маъракалари ҳам раҳбарнинг эътиборидан четда қолмайди — гуручи, ёғи, бугдойи жамоа ҳисобидан берилади. Бундан ташқари, ҳар йил ширкат аъзоларидан 50 киши ташкилот ҳисобидан тарихий шаҳарларга зиёратга бориб келиши ананга айланган... Хуллас, одамларнинг кўнгли чоғ, шиддати баланд! Албатта-да, бундай жонқуяр раҳбар билан ишлаш кимга ёқмайди, дейсиз!

Ниятқобул Умаровни меҳнатлари ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланди. У "Шуҳрат" медали ва "Меҳнат шуҳрати" ордени соҳиби, шунингдек, яқинда енгил машина мукофоти совриндори бўлди. — Қишлоқда яшайдиган одам қайси соҳада бўлмасин, ўзини боқиб турган, ҳаётига фаровонлик киритадиган ернинг тилини, қадрини билиши керак, дейди жилмайиб Ниятқобул ака. — Мен бунинг авваламбор оиламдагилардан талаб қиламан. Беш фарзандим — бир қиз, тўрт ўғлим бор. Гарчанд ҳаммалари олийгоҳларни тугатган бўлишса-да, дала меҳнатини ҳам қойиллатишди. Укам Мамаражаб — бош пудратчи бўлса, ўғилларим: Рус-тамжон — фермер, Улуғбекжон — деҳқон, Шохистахон — ўқитувчи, Холжигит — ички ишлар ходими, Жўрабек — талаба. Рафикам Тошбувиҳоннинг умри далада ўтди, десам хато бўлмас... 14 нафар бир-биридан ширин набирам бор. Ишдан қайтганимда, рафикамнинг: "Дадаси, яхши келдингизми?" — дея кутиб олиши-ю, набираларимнинг бўйинига осилиб олишларига бутун дунё шодликларини бахш этсам ҳам оздек туюлади. Инсон учун бундан-да ортиқ бахт бўлмаса керак!

Санобар **ФАХРИДДИНОВА**

Инсон қалби забт этиб бўлмас кўрғонга ўхшайди. Деворлари баланд, гишлари мустаҳкам бу маҳобатли қошонага бўйламоқ, унинг қувонч-у, ташвишларига шерик бўлмоқнинг ўзиёқ бахт. Агар бу қалб эгаси номи катта ҳарфлар билан ёзиладиган муҳтарама аёл, нозиктаъб олима, эл орасида ҳурмат қозонган устоз бўлса-чи? Бу ҳолатда ундаги ҳарорат сизни ҳам сеҳрлайди. Эзгу ҳаёлларга ошно қилади...

Таниқли адабиётшунос, республика халқ таълими аълочиси Мамлакатхон Хошимова билан илк танишгандаёқ кўнглингиздан шундай туйғулар ўтади. Минглаб шогирдларни улғайтирган Устознинг умр йўллари бугунги ёшлар учун ибрат мактабидир...

Бўлажак олимани раҳматли ота-оналари, тил ва адабиёт муаллимлари Мўйдинжон ака ва Муҳаббатхон опалар китобга меҳрли қилиб ўстиришди. Тўнғич фарзанднинг ортидан омад эргашиб юрганга ўхшарди: мактабни олтин медал, Марказий Осиёдаги энг нуфузли олий ўқув юрти — ҳозирги ЎзМУнинг филология факультетини имтиёзли диплом билан битирди. Тақсимот бўйича Қўқон Давлат Педагогика институтига иш фаолиятини бошлаганига ҳам салкам 50 йил бўлибди. Муҳими, бу йиллар бесамар кетмади. Талабаларидаёқ Лазиз Каюмов, Озод Шарафиддинов, Ғулом Каримов каби алломалар назарига тушган нигоҳлари тийрак, изланувчан ёш мутахассис халқ таълими тараққиётига улкан ҳисса қўшган, талабалар меҳрини қозонган устоз сифатида халқ ҳурматига сазовор бўлди. Ота-она розилиги билан шифокор Рўзбой Каримовга турмушга чиқди. Ширингина оиланинг қувончига қувонч қўшиб, фарзандлар туғилди. Ҳам рўзгорни, ҳам олимликни удалади. Опадаги куч-

УМР МАЪМУНИ



ли ирода, кенг тафаккурга кўпчилик эҳтиром билан қарарди. 1966 йилда, 28 ёшида институт аёллари орасида биринчи бўлиб номзодлик диссертациясини ёқлади. Ундаги меҳнатсеварлик, қатъият ва шижоатни кўрган раҳбарият билим даргоҳидаги энг катта жамоа — тарих-филология факультети деканлигини ишониб топширишди. Оз эмас, кўп эмас, 20 йил шу масъулиятли вазифада ишлади. Тиним билмади — ўзлаштириш, давомат бўйича бир неча марта олий ўқув юртлари ўртасида мусобақа ғолиби бўлди. Мамлакатхон опа жамоат ишларига ҳам улгурарди. Халқ таълими вазирлиги ўқув-методик маркази аъзоси сифатида республика олимпиадаларини ўтказиш, юзлаб истеъдодларни кашф этишда бош-қош

бўлди. Афсуски, баъзан инсон ҳаётида қутилмаган ҳодисалар юз берадики, тинч, сокин кечаётган кунлар ўз маъносини йўқотади. 1979 йилда суянган тоғи, тиббиёт фанлари номзоди Рўзи Каримович вафот этди. Меҳрибонлари, яқинлари кўп бўлса-да, аёлга ёлғиз яшаш, ёлғиз фарзанд ўстириш осон кечмайди. Айниқса, уларни ҳаётдан бездирмай, аламазда қилмай, мурғак юрагидаги инсонга муҳаббат талларини сўлдирмай улғайтириш учун Аёлнинг жони ростдан ҳам қирқта бўлиши шарт. Тақдир экан, Мамлакатхон опа бу оғир синовни ҳам кўтарди. Дилшодбек ва Ҳаётжонга гўзал тарбия берди, отасининг йўқлигини билдирмади. Жамиятда ўз ўрнини топанлар фарзандлари олдидаги бурчини ҳам чуқур англади.

Яхшилардан сўз очдик

Одамлар қалбига йўл топа олиши, зукколиги сабаб қийинчиликлардан чўчимади. 1987-1995 йилларда институтда ўқув ишлари бўйича проректор бўлиб ишларкан, билим даргоҳининг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга, етук миллий кадрлар тайёрлашга алоҳида эътибор берди. 1996 йилдан бери ўзбек адабиёти сирларини ўргатиб келмоқда. Устозимиз 20 га яқин ўқув қўлланмиси, дарслик ва рисола 200 дан ортиқ илмий мақолалар муаллифи. 2006 йилда машҳур курсдоши, Ўзбекистон Қаҳрамони, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов ижодига бағишлаб нашр эттирган "Қуй авжида узилмасин тор..." монографияси адабиёт оламида ўзига хос воқеа бўлди.

Аслида юракнинг зиммасига ортилган вазифалар кўп. Зеро, бу юмушларнинг бажарилмоғи ҳеч қачон тўла ҳисоб-китоб қилинмайди. Фалон фоизга удаланди, деб рақамларга ҳам солинмайди. Фақат филология фанлари номзоди, доцент, таниқли адабиётшунос олима Мамлакатхон Хошимова сингари юрак амри билан яшаётганларга ҳавас қиламиз. Улардан яшаш ва курашиш, енгилмаслик тилсизлигини ўрганамиз. Етмиш баҳор оstonасида устозимиз ҳамон ёшлардек серғайрат, шогирдлари, фарзандлари ардоғида талабаларга сабоқ бермоқдалар. Илми ва оила-си шаънини ҳамма нарсадан устун қўйганлиги фарзандлар тақдирини ҳам акс этди. Дилшодбек ота касбини танлади — шифокор. Ҳаётхон темир йўл муҳандиси, бир-биридан дилбар келинлари Дилнорахон ва Василяхонлар муаллима. Набиралар камолдан кўнгул тўқ.

Опажон, етмиш баҳорингиз муборак бўлсин!

Зухраҳон **ЮНУСОВА**,
Хулкар **ХАМРОЕВА**.



ОРАСТА ЛИБОС - ЧИРОЙ ЗИЙНАТИ

"Қизимга яхши жойлардан совчи келсин, ўғлимга таг-тахтли оилдан келин ато этсин", деган ота-она аввало қизини, ўғлини ана шундай оилаларга, уларнинг ўғил-қизларига муносиб қилиб вояга етказсин. Қизнинг кўрамлиги ҳам, ўғилнинг қобиллиги ҳам уларга болалигидан бошлаб қўйилган тамал тошига, яъни таълим-тарбиясига боглик. Баъзи ота-оналар ана шу тамал тошига жиддий эътибор бермай, фарзандларини болалигидан эътиборсиз ўстирадилар. Болалар ўзлари туғилиб, ўзлари катта бўлаётганга ўхшайди. На уларнинг ўқиши, тарбияси, кийим-боши орасталигига аҳамият беришади. Айримлар болаларини қаровсиз қолдирганларидек, ўзларини ҳам қаровсиз қолдирадилар. Ҳўш, қандай қилиб энди булар яхши жойларга қуда бўлсин. Ўзларига ўхшаган оилаларга қуда бўладилар, бу аниқ...

Бунга сабаб нима? Бунга сабаб, ундай ота-оналарда орзу-ҳавас, умид-истак, чанқоқ ният йўқлигида. Бинобарин, ўғил-қизларига эътиборли ота-она улар дунё юзини кўрганидан бошлаб, богча, мактаб, ўқув юртлари, хунар билим юртларида тахсил олиб юрган давраларида ва ундан кейин ҳам кўз-қулоқ бўлиб туриши, юриш-туришларига аҳамият бериши, тергаб бориши, хуллас таълим-тарбияни оқсатмаслиги зарур бўлади. Ўзларида бор билим ва тажрибаларини ўз жигарбандларига бериш ҳаракатида бўлиши лозим. Бунда айникса, ёшларнинг ташқаридан қараганда кўзга яққол ташланиб турадиган кийим-кечаги одоби, чиройи биринчи ўринда турса, ундан кейин ўзини тутиши, ахлоқи, ақл-идроқи туради.

Қизи борлар йигитларнинг, ўғли борлар қизларнинг кийимига, кийинишига кўз юғуртирадilar, бу - рoст. Ёшларнинг эғнидаги кийим-кечагига қараб баҳо чиқариш ай-

никса ҳозир одат бўлиб қолди. Бунда жон бор. Дидли, чиройли, ярашган кийим ёшларнинг бир жиҳатдан чиройини очса, фаҳм-фаросатини ўстиради, кийиниш одобининг таъсир қудрати катта бўлди.

Демак, қиз боладир, ўғил боладир уни яхши кийинтириб қўйинг. Арзон-гаров бўлса ҳам, ўзига ярашган, ўзига, ёшига муносиб кийим-бош олиб беринг, қўғирчоқдек қилиб қўйинг - адашмаган бўласиз. Ёшларнинг пардози қoш-қўзида эмас, кийим-кечагиде бўлади, ўзига, ёшига ярашиб турган эғнида бўлади. Ҳаддан ортик қиммат либосларга буркаб қўйиш ҳам одобдан бўлмайди.

Қизим келин бўлганда селига, ўғлим куёв бўлганда сарпога қўяман, деб кийим-бошларни тахлаб олиб қўйсангиз-у, унча уларни булардан махрум қилиб қўйсангиз, билингки, янглишасиз. Чунки қиз ҳам, йигит ҳам тўйдан олдин кийим қилиб ўрганмаган, малака ҳосил қилмаган экан, келин бўлганда ҳам, куёв бўлганда ҳам кийим қийишни билмайди ва бошқалар маслаҳати, кўрсатмаси билан кийимнадиған бўлиб қолади. Бу тоқайгача давом этади? "Қуш уясида кўрганни қилади" деган антика мақол шу ўринда ҳам асқотади. Ота-онасиникида қотириб кийим қийиб юрган қиз келинлик либосларини ҳам қотириб қияди. Куёв ҳам шундай. Акс ҳолда, келиннинг кийимлари ҳам, келинлик либослари ҳам ярашмай, ёпишмай тураверади. Либос ярашади, унинг хатти-ҳаракатлари, юриш-туришлари, муомала-мулоқатлари ҳам ярашмайди, қовушмайди. Демак, улар фариштали келин, файзли куёв макomini ололмайди.

Хуллас, "қизим тароватли, фариштали келин, ўғлим кўрам, файзли куёв бўлсин", десангиз уларнинг болалигида ораста кийинишига жиддий аҳамият беринг.

Азимжон
КОСИМОВ,
Филология
фанлари номзоди.

Шахсний
фикр

ФАРЗАНД - УМРНИНГ ТОЖИ

Бола ширин - одоби ундан ширин. Дарҳақиқат, боланинг одоби она-нинг қорнидалигидеқ бошланади. Ёшлигидан тўғри таълим-тарбия берилган бола жамиятимизга ҳам, оиласига ҳам катта манфаат келтиради. Фарзандларимизни дадил, мард, ростгўй бўлиши учун нима қилиш керак? Ҳар бир оиланинг ўзига хос таълим-тарбияси мавжуд.

Айрим оилаларда ёш бола йиғлаганда: "Йиғлама, ана бовов келди", ёки "Ана ажина келаяпти", деган иборалар кўп ишлатилади. Бола ҳам дарҳол йиғисидан тўхтаб, онасининг пинжига, ё кўрпанинг тагига яширилади. Бундай кўрқитиш тарбияси болага қанчалик зарар келтиришини ота-она билармикан?! Бундай сўзлар бола онгига ҳам, қалбига ҳам катта зарар келтиради. Авваламбор уйқусида чўчидиган, йиғлайдиган ва туш қўриб, йиғлаб уйғонадиган бўлиб қолади. Улғайганда ўзида ишончсизлик, фикрини очик билдира олмаслик энг кераклиси мустақил фикрни йўқотади.

Катталар ёш болаларини ёш, гўдак деймай, улар билан фикрлашмоғи, сирлашмоғи ҳам керак. Ўғил боланинг ҳақиқий йигитга айланишида отанинг муомаласи муҳим рол ўйнайди. Бола адашганда унинг устидан қулмай, "мана бу ерда сал адашдинг",

деб мулоимлик билан камчилигини айтилса, кейинги сафар қиз ё ўғил албатта хатосини тузатади. Аксинча, "Э сен нимани билардинг, бор, ўйинингни ўйна", дейилса, болада ишончсизлик пайдо бўлади, мардликни йўқотади. "Болам ҳали бола", деб қўнғилга қараб иш тутадиган ота-оналаримиз ҳам талайгина. Тўғри, бола ширин, лекин одоби ундан ширин.

Педагогик психологияда айтилишича, болани 5 ёшгача йўлга солсанг солдинг, 5 ёшдан кейин бола сени йўлга солади, дейилган. Шундан кўриниб турибдики, тарбия, тартиб, одоб, муомала она қорнидаёқ шаклланиши керак.

Фарзандларимизнинг илк қақалоқлик даврида уларни кўрқитиб эмас, алла айтиб ухлатиш ниҳоятда фойдали. Ёшлар улғая боргач, эртақ, шеър, қизиқarli воқеаларни айтиш самарали фойда беради. Демак, биз ота-оналар тарбия қуроли деб болани уриш, сўқиш, кўрқитиш орқали эмас, эртақ, маталлардан фойдаланиб, тушунтирмоғимиз даркор. Зеро, тил бойлиги кенгайган, яъни алла, эртақ ва ширин гап тинглаб ўсган боладан умидли инсон кутса бўлади. Бунинг учун ёш ота-она озроқ вақтини ширин фарзандига бағишласа бас.

Дилфуза ХОТАМОВА,
Бўка тумани.

Инсонларнинг бир-бирига нисбатан эъзоз, эътибори барча миллатга хос бўлган фазилат. Бироқ биз ўзбекларда фақат ўзимизга хос бўлган эъзоз тушунчаси борки, у бошқа халқлар қадриятларидан кескин фарқ қилади. Ана шулар ҳақида ўйлаганимда шoirнинг "Ўхшаса, ўзига ўхшайди ўзбек..." деган сатрлари ёдимга тушаверади.

Чиндан ҳам бир майизни қирққа бўлиб, бошқалар билан тенг баҳам қўриш, дастурхонда нондан бўлак егулиги бўлмаса ҳам эшикдан кирган меҳмонни очик чеҳра билан қарши олиш, етти ёт бегона бўлса-да, таъзиядор хонадонга бирров бош суқиб, қўнгил сўраш фақат ўзбекларга хос фазилатлардир. Ўтган баҳор 4-5 кун касалхонада ётганимда халқимиздаги бағрикентлик, ҳокисорлик янада аниқ-тиниқ намоён бўлди.

...Ҳамхонам 30 ёшлардаги жувон кам-

Миллат фазилати

дан ҳеч қанча вақт ўтмай, қўлида овқати билан хафсаласи пир бўлиб қайтди. "Бутун қишлоқ қўчиб келибдими ўзиям, палатаси тўла одам", деди. Ранги-рўйи бир аҳволда бу жувоннинг ўз насибасини бировга едиролмаганидан ўқиниб, бир алфозда ўтириши инсонийликнинг яққол кўриниши эмасми!

Эрталаб азонда ҳаммамиз ювиниб-тараниб, нонушта тарадудини кўраётгандик, эшикда санитарка аёл кўринди. Каттақон каструлкини қўтариб олган. Идишни столга қўйиб, оғзини очган эди, буғи чиқиб турган ҳалисага кўзимиз тушди.

- Оёққа турган бир беморимиз соғомон тузалгани учун ҳалисага ният қилган экан, касалларга ҳам олиб келибди. Яхши ният билан тановвул қилинг-

ЭЗЗОЗ



лар, насиб этса сизлар ҳам тез кунда соғайиб, уйларингизга қайтасизлар, - деди у қосаларга ҳалиса сузаркан.

Дардманларга шифо истаб, эзгу тилак билдиришнинг бу амалий усули яна қайси миллатда бўлиши мумкин?

Шундоқ ён бинода реанимация бўлими жойлашган. Тасаввуримда бу ер ҳаёти қил устида турган беморлар учун кураш олиб бориладиган "жанг майдони" гўё. Қишлоғимиздан бири кекса онахонни олиб келишганини эшитиб, шу ёққа ўтдим. Эшик олдида ўғиллари, қизлари, келини набираларидан ташқари қўни-қўшни, таниш-билишлар қатор туришибди. Ичкарида келин зўрга нафас олаётган қайнонаси оғзига қўлидаги пахта билан сув томизмoқда. Буви

қонликдан азоб чекади: қулоқлари шангиллаши, оёқ оғриги, кўзлари хиралашаётганидан нолигани-нолиган. Ўзи не аҳволда-ю, нукул уйи, бола-чақасини ўйлайди:

- Аини экиш пайти мазам қочгани чаток бўлди-да. Гаирият, кеча томорқага жўяқ тортиб, пушта олиб келганим...

- Эрингиз-чи, қарашмайдимиз? - сўрайман ундан.

- У киши эрта кетиб, кеч қайтадилар, - деди жувон аллақандай меҳр билан. - Помидор, бодиринг, пиёз уруғларини иви-тиб келганман, вақт топиб, эксалар ҳам шукр қиламан.

Шу каби гап-сўзлар билан кун кеч бўлди. Ҳақиқатан ишдан кеч қайтарканми, жувоннинг эридан ҳадеганда дарак бўлавермади. Оч қолгандир деб овқат берсам, хижолат тортиб, 1-2 чимдиган бўлди-ю, қосани аста нари суриб қўйди. Икки кўзи эшикда, сезиб турибман - эрини кутаяпти. Охири термулиб ўтириш жонига тегди чоғи, хонадан чиқиб кетди. Зум ўтмай нохуш гап топиб келди: эмишки, қўшинсининг боласи газни ёқмоқчи бўлган экан, юз-кўзларини қўйдириб қўйибди. Онаси жонсарак "Тез ёрдам" машинасида ўғлини касалхонага олиб келибди. Уйдагилари беҳабарлиги учун келинчакни йўқлаб келадигани йўқ, она-бола очкиб ўтирган эмиш. "Ўзингиз нима аҳволда-ю", деб гапни бошловдим, дараза ортида эри кўринди. Қўлида қоса, аёл эри билан бироз гаплашган бўлди-да, шоша-пиша овқатга ёпишди. Йўқ. Шу топда у ўзининг оч қолганини эмас, қўшиннинг боласини ўйларди. Овқатни баб-баробар иккига тақсимлаб, қўшни палатага отилди. Ора-

томирига уланган осма уқолдан чак-чак дори томиб турибди.

Коридорда даволовчи ҳақимга дуч келиб, бувининг аҳволини сўрадим.

- Аҳволлари жуда оғир, дори-дармон билан зўрга ушлаб турибмиз. Катта ўғиллари Тошкентда хизмат сафарига экан. Яқинлари: "Она ўғли билан видолаша олсин. "Дийдор ба қўмет" кетмасин", деяптилар, - деди ҳақим парча товшу билан.

Ташқаридан беморни кўришга келган ҳамқишлоқлар билан анчагача сўхбатлашдик. Айтишларича, бутун қишлоқ сафарга кетган ўғилнинг қайтишига илҳақ экан. Ҳамма оёққа қалққан. "Ишқилиб, она-болага дийдор кўришиш насиб этсин-да", - деган ҳаёл ҳеч қимга тинчлик бермаётган экан. Шунда қишлоғимиздаги кекса отахонлардан бири Тошкентда яшаётган ўғлига қўнғирок қилиб, аҳволни тушунтирибди ва у отасининг сўзини икки қилмай ҳамқишлоқ йигит бориши мумкин бўлган барча манзилларни бирма-бир айланиб, ўғилни қишлоққа қайтариш чораларини кўраётган эмиш.

Шу кун ирим тўнда хориб-чарчаб кўзда ёш билан ўғил кириб келди. Шу топда она кўзидаги ёшлар ўғилнинг волидаси қаршисида бош эгиб, титраб-титраб йиғлаши дилларни ўртаб юборди.

Она барчадан рози бўлиб, фарзандлари дийдорига тўйиб-тўйиб бў ёғу дунёни тарк этди.

Халқимиздаги "Қўнчилиқ бирлашса, тоғлар ҳам бош эгади", деган мақолнинг тўғрилиги яна бир қарра намoён бўлди.

Зухра ҚУРБОНОВА,
Бўхоро шаҳри.

ЎША ФАРЗАНДИНГИЗНИ УНУТИНГ!

Эшикдан киришни билан тинимсиз жиринглай бошлаган телефон гўшагини кўтардим:

- Сизларга бир гапим бор эди, илтимос, бирпасгина вақтингизни ажратинг. Бу дардни кимга айтишни, кимдан маслаҳат сўрашни билмайман. Чунки бу гапни яқинларим билиб қолишса надоматларга қоламан. Ойлам бузилади... Ўзимни таништирай. Мен тошкентлик Мукаррам исмли бахтиқаро аёлман... йиглаб юборди у.

- Нега бундай дейсиз?

- Бу гапларни бошдан гапиришим керак. Сизни эриктириб қўймасмиканман?

- Асло. Бемалол гапиришингиз мумкин.

- Мен боғчада ишлардим. Икки хоналик уйимиз, икки нафар қизалоқларимиз бор эди. Эрим эса Тошкентдаги нуфузли ташкилотлардан бирида муҳандис бўлиб ишларди. Ёнимизда яшиганига қўшниларимиз бор бўлиб, улар бир хонали уйда яшашарди. Қўшни аёл бир қанча муддат қўринмай қолди. Болаларини эри боғчага олиб бериб, олиб келарди. Анчадан сўнг қўшни аёл пайдо бўлди. Уни аввалига танимай қолдим. Қўлида сотка, кимматбаҳо кийимлар кийиб олган. Кўп ўтмай улар уйлари сотишгаётганини эшитдик. Кечқурун эса улар бизни меҳмонга чақирди. Аёл бизга Кореяга бориб ишлаганини, кўп пул олиб келиб, уй сотиб олишганини айтди. "Яна кетаман, кетишимдан олдин эримга сал чоррок бўлса ҳам бир машина олиб бераман. Шергим қўриқиб бўлиб қолди. Ўрнига одам топишим керак, - деди у. Мен бўлсам шошилиб: "Мени олиб кетсангиз-чи?", - деб юбордим.

- У бунга рози бўлдингиз?

- Ҳа, унинг афсуски хужжатларим ҳам тезда тўғри бўла қолди ва мен ўзга юртга учиб кетдим.

- Сиз Кореяга кетдингизми?

- Ҳа, минг афсуски хужжатларим ҳам тезда тўғри бўла қолди ва мен ўзга юртга учиб кетдим.

- Нега афсусланаёсиз?

- Мен катта хатога йўл қўйдим.

- Қандай хато экан, тўғрилаб бўлмайди-ми?

- Бунинг сира ҳам иложи йўқ. Гап менинг болам ҳақида кетаяпти...

- Қанақа бола?

- Хуллас, биз Кореяга борганимиздан сўнг қўшимни мени каттагина ресторандан бирига идиш ювиш ишига гаплашиб, ўзи бошқа ишлари билан кетди. Мен у ерда ишлаб юриб, анча-мунча пул тўпладим. Кейин пуллари эримга жўнатдим. Бир куни ресторан хўжайини ҳамма ёқни айланиб юрган экан. Мени қўриб қолди-да олдига чақирди. Сўнг ёнидаги кишига бир нарсалар деди. Мен тушунмадим. У киши қайтиб кетадиган пайтим бўлгани учун юртимга қайтиб кетишим кераклигини тушунтирди.

- Сиз қайтиб келдингизми?

- Қани эди ўшанда қайтиб кетганимда... Эртасига хўжайиннинг ёнига бориб ялдиндим, ёлвордим. Хуллас уни кўндирдим. У эса... Бир неча кундан сўнг, рус тилини биладиган котибини юборди. Маълум бўлишча, хўжайин мени Сеулдаги машхур ресторандан бирига таклиф эттибди.

- Сиз бунга рад этдингизми?

- Йўқ, у билан ресторанга бордим. Бир неча марта ресторанга боргач, у мени уйига таклиф қила бошлади. Очиғи у билан жуда яқин бўлиб кетдик. У менга кўп пул беради, мен эса уларни эримга жўнатардим. Эрим



эса қайта-қайта янада кўпроқ пул ишлашга ундаб қўнғироклар қиларди.

Хўжайиннинг фарзанди йўқ, шу боис аёли билан ажрашиб кетган экан. Кўп ўтмай менинг бўйимда бўлиб қолди. Бир

куни бунга сезиб қолган хўжайин хурсанд бўлиб кетди. Қўлимга кўп миқдорда пул берди. Бу пуллarga мени ишламасдан анча йиллар яшашим мумкин эди. Уйга қайтишни истардим. Болаларимни жуда соғингандим. Хўжайин эса котибига: "Аввал менга болани туғиб берсин. Кейин кетади. Бўлмаса паспортини бермайман", - дебди.

- Сиз кўндингизми?

- Бошқа иложим ҳам йўқ эди. Бола туғилгунча хўжайиннинг уйида яшадим. Боламни энг яхши туғруқхоналардан

бирида туғдим. Бир ҳафтадан сўнг болани тортиб олишди. Хўжайин эса ажрашиб кетган аёли билан ярашибди. Болани ўзлари катта қиладиган бўлишибди. У жуда ширингина ўғил эди. Бир ойдан сўнг хўжайин менга Америкага кўчиб кетишгаётганини айтди. Менга яна катта миқдорда пул берди. Самолётга чипта олиб бериб, кузатиб қўйди. Менинг қайтишим уйда байрамга айланиб кетди. Пуллари кўрган эримнинг тили айланмай қолди.

- Кейин-чи?

- Яна ҳеч нарса билмагандек яшай бошладим. Эрим марказдан каттагина ҳовлини сотиб олиб, шуни таъмирлаш билан овора эди. Бундан ташқари ҳовлимизда қора рангли "Жип" савлат тўкиб турарди. Эрим ҳаётимиздан жуда мамнун эди.

- Сиз-чи?

- Мен Кореяда қолиб кетган боламни соғинардим. Хўжайин ҳеч қайсига кўчиб кетмаган. Мендан қўтилиш учун шундай қилганлигини билардим. Лекин қўлимдан нима келади? Эрим эса бот-бот ўғил қўришимиз кераклигини таъкидлайди. Ҳаммамнинг олдида юзим каро бўлиб қолишдан қўрқаман. На ейиш, на ичишда ҳаловат бор. Ўша болам тушларимга қиради. Қўллари чўзиб ортимдан йиғлайди. Нима қилай? Ишқилиб жинни бўлиб қолишдан асрасин-да. Пул дардида Кореяга борганимдан минг бор пушаймонман. Лекин энди кеч. Ўзга эларга кетаётганларга: "У ёқларга борманлар. Ақс ҳолда пул топсангиз-да, тинчнгизни, ор-номусингизни йўқотасиз!" - дегим келади. Эрим ва яқинларим бу қилмишимни эшитиб қолишса-чи? Унда нима деган одам бўламан? Бу хатони қандай тузатиш мумкин?

- Мукаррамхон! Бу хатони тузатиш мумкин бўлганида эди?.. Афсус, ўзга юртга бориб молу дунё топибсиз, инсон учун энг муҳим бўлган қўнғил хотиржамлиги, виждон тинчини йўқотиб келибсиз... Сизнинг бу аччиқ тақдирингиз бошқа аёлларга сабоқ бўлса ажаб эмас. Энди ўтмишингизни унутинг, хатоларингизга тавбалар қилиб ҳаётингизни болаларингизга бағишланг.

Азизлар! Сизлар, бу аёлга қандай маслаҳат берган бўлардингиз?

ГУЛБАШАКАР

Тахририятимиз телефони жиринглаб қолди. Гўшакни кўтарсам қисқа-қисқа гудок эшитилади. "Алоқа узилиб қолди шекилли...", - дея яна ишимга ўтирдим. Орадан беш дақиқа ўтар-ўтмас телефон яна жиринглаб қолди. Телефон гўшагини кўтарсам яна ўшандай қисқа-қисқа гудок. Хуллас бу ҳолат яна икки марта такрорланди. "Ё

бундан кейинги ҳаётим учун тўғри маслаҳат олишим керак... Ҳаётдан тўғри кетдим...

- Нима бўлди, бахтсизлик рўй бердими?

- Номусимга тош отдилар. Бундан уч ой олдин отам мени бир узок қариндошимнинг ўғлига турмушга узатди. «Бўлажак турмуш ўртоғимнинг севган ёри, бахтининг бекаси бўламан»,

кира эмас эканман. Аммо худо бор-ку?! Қўлимни бировга ушлатган қиз эмасман. Ўша кечанинг эртасига ота-онамни чақиртиришиб, уларнинг гувоҳлигида мени гинеколог текширувдан ўтказишди. Ўша гинеколог ҳам мени бокира эканлигини тасдиқлади. Шунда қўвим унга қарата: «Мен керак бўлса, кампириниям, жувониниям, қиз боласини ҳам

қиб кетибдилар. Онам қўни-қўшиллар ёрдамида мени касалхонага олиб кетибди. У ерда бир ҳафтадан кейин қўзимни очибман. Аммо бунинг нима фойдаси бор, умуман қўзимни очмасликка ҳам рози эдим...

- Қўйинг синглим, ҳаётда нималар бўлмайди. Ахир гинеколог номусингизни оқлаб берибди-ку?

- Мен ҳам, онам ҳам шунга қуйиб-ёнамиз-да. Остона хатлаб кўчага чиққан қиз эмасман. Фақат ўқишга киришни уйлардим. 4 йил Термиз Давлат педагогика университетида хужжат топ-

ридан эрта ажраган...

- Энди нима қўлмоқчисиз? Тақдирингизга қўниб кетаверасизми? Ёки...

- Кеча уйимизга ёши 40 лардан ошган, 4 боласи билан хотинидан ажраб қолган бир кишидан совчи келибди. Отам уларга розилик бериб юборибди. Иккиланиб қолдим. Агар рози бўлсам, менга қўлингиз тўхматни ўзим елкамга олган бўламан. Рози бўлмасам, отамга қарши қурашишга кучим қолмаган... Бунинг устига агар мен ўша кишига тегмасам отам онамни уйдан яна ҳайдаб юбо-

НОМУСИМГА ТОШ ОТДИЛАР...

кимдир бекорчиликдан телефонни эрмак қиляпти ёки гапиришга журъати етмаяпти, деган ҳаёлда ишимни давом эттирдим.

Телефон яна тилга кириб қолди. Гўшакни олдим. Қиз боланинг заифгина овози келди:

- Бу "Ойла ва жамият" газетасими? Мен Сурхондарёдан, Узун туманидан кўнғирок қиляпман. Айтадиган гапим бор.

- Нима гап экан, синглим? Қулоғим сизда.

- Тахририятга бир неча мартаба кўнғирок қилдим. Лекин, журъатим етмай гўшакни қўйиб қўйвердим. Бунинг учун ўз сўрайман. Кимгадир дардимни айтишга уялдим, дoston бўлиб кетишдан қўрқдим. Аммо, ўша кимгадир ёрилишим керак, ичимдаги бор ғам-андуҳларни тўкиб солишим,

деган орзу-ниятлар билан келинлик остонасига қадам қўйдим-у... Қўвимнинг, қайнота-қайнонамнинг "беномус", "бокира эмас", - деган тухматига қолиб кетдим... - Шу ерга келганда у йиғидан гапира олмай қолди.

- Йиғламанг синглим, тинчланинг! Нима бўлганини гапириб бering. Зора сизга керакли тўғри йўлни кўрсата оласак.

- Мен учун ўша воқеани айтиб бериш жуда оғир. Лекин, нима қилай? Ҳеч ким менга ишонмайди. Хатто, отам мени оқ қилди. Онамни уйдан ҳайдади. Момом оғирлашиб қолди. Ҳаммасига эса ўша никоҳдан кейинги "биринчи кеча"-ю, менинг соддалигим, қўвимнинг ахлоқсизлиги, қайнота-қайнонамнинг жоҳиллиги, отамнинг золимлиги сабаб бўлди. Қўвимнинг айтишича мен бо-

кўрганман. Бу қиз чиқмади...», дея ота-онамнинг қўзича мени беҳаёларча сўкиб кетди. Отам эса мени одамларнинг ҳай-ҳайлаганига қарамасдан сочидман сураб, калтаклаганча уйга олиб кетди. Орқамиздан етиб борган онамни ҳам калтаклаб, уйдан ҳайдаб юборди. Мени эса уч кунгача оч-наҳор қилиб омборхонамизга қамаб қўйди. Онам шунча ялмасалар ҳам уч кунгача уйга киритмабди. Охири қўнибдилар. Онам уйга кирса мен йўқ эканман. Отамдан мени сўраса омборхонани кўрсатибди. Жонҳолатда югуриб омборхонанинг эшигини очсалар мен беҳуш ҳолда ётган эканман. Отам эса парвойи палак бўлиб кўчага чи-

шириб "контракт"га тушдим. Отам моддий томондан таъминлашга қурби етса-да, ўқишимга унамадилар. "Қиз болани ўқитган-аҳмоқ, ўқидим деб бошингга чикиб олади...", - дея ўқишимга рози бўлмадилар.

- Шунча ноҳақликларга онангиз қандай жим турди?

- Онам бечорага қийин. Отамга турмушга чиққанларидан бери калтагу-сўқишлардан қўн қўрмай келаяпти. Мен учун, "ёлғиз фарзандим тирик етим қолмасин", деб ҳаммасига чидаб яшаб келаяптилар. Буларга чидай олма-дан қон босимлари кўтарилиб қўзлари яхши кўрмай қолган. Онаминг на ақа-укалари, на опа-сингиллари бор. Ота-онала-

риб, ўзига ёш хотин олиб, фарзандлар қўриб, ўшалардан рўшнолик кўраб экан...

- Сизга тухмат қилган ўша қўёвдан хабар борми?

- Ўша мени айбисиз айбдор қилган, номусимга тош отган бир умр лаънатлаб ўтаман... Мени бахтиқаро қилиб, яқинда биттасига... Аниқроғи у менга уйланмасдан олдин яширинча бир жувон билан яшаб юрар экан. Ўша жувонга катта тўй қилиб уйланиб олибди...

Мана, азиз муштарий. Бир қизнинг аччиқ ва азобли тақдирини. Сиз унга қандай маслаҳат берган бўлардингиз?

МАЛОХАТ.

Фаросат - нима ўзи? - 46-сон

ЭСЛАТМА: Фаросатни бир сўз билан ифодалаб бериш қийин. Фаросат одамлар орасидаги муоамла-муносабатимиз, юриш-турушимиз, уй-рўзғордаги иш-тутишимиз. Хуллас, бизнинг қандай одамлигимизни белгилловчи тушунчадир.

Муаллиф: Муҳаббат Турובה.

“ФАРОСАТ” -

ЎЗЛИГИМИЗДА

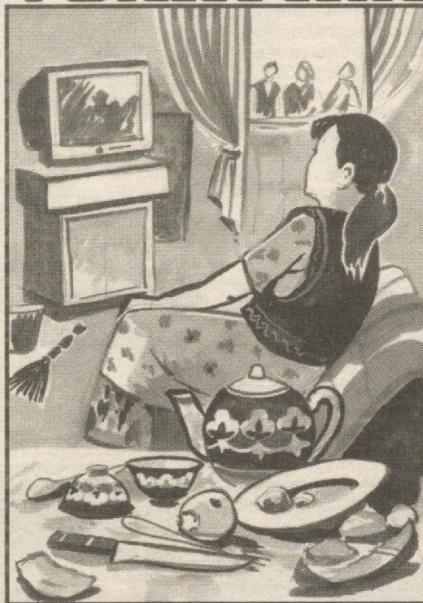
Фаросат ҳақидаги мақолани ўқидим-у, муаллифнинг ўткир нигоҳлари ўта синчков эканлигига амин бўлдим. Ҳаёт иқриқчиқларни саналса-да, мушоадага ўринли сабабдир.

Баъзан энги йўқ, олди очик, юпқа кўйлакни, тор, икки чети йиртиқ юпкани, киндиги кўринадиган шимни кийганларни фаросати йўқликда, тўқликка шўхлик, деб айблаймиз. Баъзан онасини хафа қилиб, ўзини хурсанд қилиб юрган йигитни, қайнона-насига ақл бўлаётган келинни шу сифат билан атаймиз. Аммо жуда майда нарсалар ҳам турмуш зийнати бузадиган “хол”га айланади.

Газетани икки қизимга қайта-қайта ўқитдим. Улардаги баъзи ўзгаришлардан, хулосалардан қувондим. “Демак, отилган ўқ мўлжалга аниқ тегибди”, дея ўйладим. Бунинг учун муаллифга ҳам, таҳририятга ҳам раҳмат. Миннатдорчилик асносида кўзга ташланмаса-да, юракни бироз ғашлайдиган ҳолатларни эсладим:

- Идиш-товоқ ювилган латтанинг бир-четда йиғилган ҳолати, эртасига ўндан қўланса ҳид келиши;
- Сув олинадиган челақ атрофининг сарғайиб кетгани;
- Баланд қаватли, кўп қаватли биноларда аёллар ички кийимларининг ошқора намоиши;
- Сочи қолган қолган тароқ, чой ичиб, ювилмай қолган пиёла;
- Бетини ювмай, ҳовли

- латиб сақич чайнаши;
- Дафн маросими ёки фотиҳага борган аёлларнинг кўша-кўша тилло узуклар, занжир ва катта зирақлар тақиб бориши;
- Йўловчи машинада йўловчиларга бефарқ қўл телефонларда баралла овозда сўзлашиши;
- Касалхона атрофида баланд овозда гапириш ёки машина сигнални бериши;
- Меҳмон келганда идиш-товоқни каттиқроқ силкитиб қўйиши;
- Байрам арафасида кўзга яқин жойларни ивирситиб қўйиш;
- Ошхона тахтасининг умумийлиги каби бир талай майда-чуйдалар ҳам борки, буларга қўл силкитиб бўлмайди.



Янги келин ибоси билан, гул ифори билан, ой шўъласи билан, хофиз ашуласи билан, юлдуз нури билан, аёл қалб кўри билан гўзал. Ватан мадҳи билан, йигит аҳди билан, булбул навоси билан, тоғлар садоси билан, қуёш тафти билан, қўлимиз кафти билан, чинор умри билан, сахар куми билан, Инсон ўзлиги билан ва ширин сўзлиги билан ажралиб турувчи гўзалликдир. Шундай неъматни ато этган Оллоҳ қолаверса, қалбимиз супасида “Фаросат” аталмиш нозик туғйиннинг борлигини унутмайлик.

Фаросат бозорда сотилмайди. Тандирда ёпилмайди. У бочада, мактабда, ишхонада, уйда - ҳаммиса ёнимизда. Уни авайлаш, унга эътибор билан қараш ҳар бир аёлнинг, қизнинг, келиннинг ҳам фарзи, ҳам қарзи. Гўзаллик кунда эмас, фаросат кунда керак. Унинг биллурдек товланиши эса ўз қўлимизда ва қалбимизда, аввало ўзлигимизда.

Дилбар НОРМУРОВА,
Термиз шахри.

Акс-садо

ЎТКИНЧИ ВАЪДАЛАРГА ИШОНИБСИЗ...

Мақолани ўқирканман, Муҳаббатнинг “севги”си туфайли ота-онасининг ўша вақтда қай аҳволда тушганликлари кўз олдимга келиб, уларга ачинаиб кетдим. Не-не азоблар билан фарзанд ўстириб, улар кам бўлмасин, есиничин, ўйнаб-кулсин, соғ-саломат улгайсин, дея югуриб-елган ота-она маҳалла-қўй, қавму қариндошларнинг олдида қандай бош кўтариб юришади энди?

Муҳаббат “севиб” қолган эркак аслида инсон эдими? Аксинча, навихол қиз боланинг ўткинчи ҳисларидан фойдаланиб, қабиҳ йўл тутиб, ўз ифлос ниятига етибди. Ўзининг тўрт фарзанди, Муҳаббат тенги қизи бўла туриб, ахлоқсиз инсоннинг ишини қилган. Ахир у гўр, содда қизга йўл-йўриқ кўрсатиши, бу йўлдан қайтариши мумкин эди-ку!

Фурсатдан фойдаланиб, Муҳаббатнинг ота-онасидан бир нарсани сўрагим келди. Муҳаббат кенжа қизингиз, эркак-тойингиз экан. Унинг юриш-туриши, кимлар билан ўтириб-туриши, дугоналари ким, нима билан машғул бўлиши сизларни сира қизиқтирганими? Ўша эркакнинг хотини қизингиз эри билан учрашиб юрганида унга ачинишини, ҳали пушаймон бўлиб қолишини айтган. “Эл оғзига элак тутиб бўлмайди”, дейдилар. Наҳотки, шу гаплар сизгача етиб келмаган бўлса? Ёки мол-дунёнгизга маҳлиё бўлиб, фарзандингизнинг тарбияси иккинчи даражага қолиб кетганми? Афсуски, сизлардан кейин мерос бўлиб қоладиган нарсаси мол-дунё эмас, сизнинг қилган яхши-ёмон амалларингиз-у фарзандларингиз бўлиб қолади.

Муҳаббат қизим! Сиз: “Севиб қолдим”, деб ёзибсиз. Бу севиғи эмас. Бу ўткинчи ҳавас. Бу ҳавасни сиз бир инсон қиёфасидаги шайтонга изҳор қилган-

сиз. У шу фурсатдан фойдаланиб, сизга ҳар хил ваъдалар бериб, эс-хушингиздан оғдирган. Аксинча, у ҳақиқий инсон, ҳақиқий ота бўлганида эди, сизни бу ҳиссиётларингиз ўткинчи эканлигини тушунтириб, тўғри йўлга бошлаган бўларди. Сизни ва оила аъзоларингизни бу бетикораликдан асраб, ҳақиқий инсонийлик бурчини бажарган бўлар эди.

Муҳаббат қизим, ота-онанинг сизни кечириб, бағрига олишибди. Бу улар учун албатта осон бўлмагандир? Лекин сиз учун катта бахт. Агар улар энди ҳам сизни ўз ҳолингизга ташлаб қўйсалар, келгуси ҳаётингиз қай аҳволда бўлишини биласизми?

Қизим, энди ҳақиқий бахтингиз очилишини кутинг. Ота-онанинг сизнинг келгуси ҳаётингиздан мамнун бўлсинлар. “Тешик мунчоқ ерда қолмас, ерда қолса кимлар олмас”, деган мақол бор. Шу “кимлар”нинг ичида сизни бахтли қиладиган ҳам чиқиб қолар? Ҳали ёшсиз, фақат сабр билан кутинг. Сабрли инсонларни парвардигор ўзига дўст тутати.

Адолат РАҲИМОВА,
Қашқадарь вилояти,
Қарши тумани,
Бешкент шахри.

ОЛИЙЖАНОБ АЁЛ ЭКАНСИЗ!

Сораббининг дил изҳорини ўқиб, бундан бир неча йил илгари, яъни 1965 йили содир бўлган бир воқеа ёдимга тушди. Ён маҳалламизда бир инсон бор эди. У бир идорага раҳбар бўлди. Икки қиз, етти ўғли бор эди. Аёли бошланғич синфга дарс берарди. Улар 38 йил турмуш қуришган.

Йиллар ўтиб, шу киши чечка қишлоқдан бир қизга яширинча уйланиб, ўндан бир ўғил кўрган. Оиласидан, фарзандларидан яшириб, бориб-келиб юрган. Лекин бу гап бир кун келиб, оиласи ва фарзандларига ҳам етиб келган. Бу гапларни эшитган ўғиллар ўша томонга иккинчи хотинни уриш учун бормоқчи бўлишган. Шунда аёл ўғилларига: “Борманглар, дадан хафа бўлади, майли, сизларга битта ука

қўшилиб, ўнта бўлиб-сизлар”, - деб аланга олмоқчи бўлган ўтни ўчирди. Ўзи ҳам сабру тоқат билан яшайди. Орадан йиллар ўтиб, 1970 йили эркак вафот этди. Худди Сораббининг кундошига ўхшаб, иккинчи хотин ўғлини олиб, таъзияга етиб келган. Биринчи хотин ҳеч нарса бўлмагандек у аёлни ва ўғлини қутиб олади. Оналари хурматини қилиб, дадалари руҳини безовта қилмасдан катта ўғиллар ҳам оғир келишган.

Бу оилада тўрт ўғил, тўрт келин ўқитувчи бўлиб иш-лашарди. Ҳаммалари одобли, ака-укалар бир-бирини хурмат қилишарди. Шу сабабли ҳеч ким озор чекмади. Буларнинг яхшиликларини билган иккинчи хотиннинг ўғли келиб-кетиб юрган. Кейинчалик олдин иккинчи она,

нинг, қизнинг, келиннинг ҳам фарзи, ҳам қарзи. Гўзаллик кунда эмас, фаросат кунда керак. Унинг биллурдек товланиши эса ўз қўлимизда ва қалбимизда, аввало ўзлигимизда.

Дилбар НОРМУРОВА,
Термиз шахри.

“ҲИЁНАТГА ДИЁНАТ”-3-сон

ЭСЛАТМА: Эримнинг шаҳрада хотини, боласи борлигини эшитганимда мен саккизинчи боламга ҳомиладор эдим. Одамлар мени сабр қилишга ундашди. Сабрнинг таги олтин экан...

Муаллиф: З. Қурбонова

сўнг биринчи оналари вафот этишди. Улар ҳаётлари давомида жуда аҳли бўлиб яшашди. Қизим Сораббига ҳам худди шу опага ўхшаб эрин-гизни хурматлаб, кундошнинг боласини ҳам ўз фарзандингиздай кўрибсиз. Раҳмат, қизим. Жуда олийжаноб аёл экансиз.

Паттихон САМАДОВА,
Фаргона вилояти.

Оила қурганига ўн йилдан ошган қизимнинг дил розларини ўқидим. Аввало, ёш бева қолган қайнона-нага раҳмат! Ўзи емай-едириб, қиймай-қийдириган, эрингни ва қайнсин-

сақласин! Баъзи бир ёш оналар кун ўтказиш учун нима йўللarga кирмайди дейсан, қизим. Аввало, икки боласининг хўр бўлишини, сўнг оналик ор-номусини

ТАЛАБ ҚИЛ!

“Икки ўт орасидаман”-1-сон

ЭСЛАТМА: Эримнинг амаллари билан бир ҳовлида яшаймиз. Бундай аҳволда яшаш жуда қийин кечаяпти.

Муаллиф: С. Фахриддинова

глингни оқ ювиб, оқ тараган, иродаси мустаҳкам, оиласида ҳам меҳрибон она, ҳам ота бўлгани учун қайнона-нага таҳсинлар айтаман!

Қайнона - она. Икки боласини - эринг билан қайнсинглингни амакингга қолдириб, бошқага турмушга чиқиб кетиши мумкин эди-ку! Нега у шу ишга қўл урмади, қизим? Худо

ўйлаган. Виждон, бардош, диёнат, иродани ишга сола билган. Бардош, сабрни қизим онангдан ўқиб ол. Амакинг аёлининг гапидан чиқа олмаган, чиқа олмайди ҳам. Боиси янганг қўйдай болалаб, амакининг оғзини боғлаб олган! Энди янганнинг қаторига болалари қўшилишди, она қизим. Инсофни энди ўзларига берсин.

Эринг маҳалла, ҳуқуқ ходимларини ишга солсин, бўшлиқ қилмасин. Ҳаққингни ундириб ол!

Эргаш АТОВЕВ,
Навоий вилояти,
Қизилтепа тумани.

ТАБРИКЛАЙМИЗ



Набираларим ГУЛИРАБОНОВ
ва МУБОРАКБОНУ

Таваллау айёмингиз билан чин дилдан муборакбод этамиз. Сизларга узоқ умр, сиҳат-саломатлик, ўқиш ва ишларингизга каттадан-катта муваффақиятлар тилаймиз.

Ҳидоятловлар оиласи.
Тошкент шаҳри



Ҳурматли СААДИДИН!
60 ёшингиз билан табриклаймиз. Сизга узоқ умр, сиҳат-саломатлик ишларингизга омад тилаймиз.
Баҳодиржон.
Тошкент шаҳри

АЗИЗЖОН!

Таваллау айёмингиз муборак бўлсин. Сизга узоқ умр, бахт-саодат, ҳаётингизда қувонч-куналар кўп бўлишига тилак дошимиз.

Яқинларинг.
Тошкент шаҳри



Ҳурматли Гулбар ҚУРБОНОВА!
Туғилган кунингиз билан муборакбод этамиз. Фарзандларингиз, оилангиз ҳамда набираларингиз бахтига доимо омон бўлинг. Сизни ўқувчилик фаолиятингизга омад тилаймиз.

Ҳурмат билан уқангиз Шавкат Сулонов хонадон.
Қашқадарё вилояти,
Қарши тумани, Бешкент шаҳри.

Тошкент вилояти, Пскент туманидаги 1-ўрта умумтаълим мактабидан 2006 йил 25 майда **ВОХИДОВ ХУМОЮН ХОНДАМИР** ўғлига берилган 0739205 рақамли шаходатнома йўқолганлиги сабабли **БЕКОР** қилинади.

Жиддий аёллар учун ҳалол, қўшимча даромадли иш.
ТЕЛ: 535-50-59

Ҳурматли Ахбор ака ИМОМХУЖАЕВ!
Таваллау кунингиз билан табриклайман. Сизга узоқ умр, сиҳат-саломатлик, аъло кайфият тилайман.

Раҳимжон Ҳудойқулов оиласи.
Самарқанда вилояти, Пайариқ тумани.



Опам РАҲИМАХОН, поччам ЖАСУРБЕК!
Таваллау айёмингиз қутлуғ бўлсин. Янги ҳаёт бўсағасига сизларга бахт-саодат, тинчлик, соғлақ тилайман.
Сингаингиз Гулзаё

Онажон! Қиз узатганимга ҳали кўп бўлгани йўқ. Лекин аввалгидай ўзимда эмасман. Худди ёш боласидан хавотирга тушган онадай безовтаман.

Тўғри, қизимни сингиллари орқали йўқлаб турибман. Уларнинг қўлига тугунни тутқазаман-у, тайинлайман: "Опанга айтгин, ўша уйга меҳр қўйсин. Қайнона, қайнотаси, қувенинг хурматини қилиб, хизматига бўлсин", - дейман.

Улар келгунларигача қўлим ишга бормайди. У ёққа бораман, бу ёққа юраман-у, ишим унмайди. Қизларим келиши билан уларни сўроққа тутаман: "Опанг қан-

ОНАМ БИЛАН СУХБАТ

дай юракни эзиб юборди. Ер остидан дадасига қарайман. У ҳам миҳжаларидаги ёшни сездирмасликка уринади. Қўли овқатга борапти-ю, лаблари билинар-билимас титрайди.

- Бошқа каналга ол, - дейди базўр ўғлимга. Гўёки шу билан соғинч тафти ёзиладигандай.

Онажон! Ёшим ўтган сайин ҳар қадамда Сизнинг қайноқ меҳринингиз туйиб бораётган. Сизнинг менга қилган ўғитларингиз қулоғимда жаранлагандай бўлади: "Сен менинг тутмишимни ўзга

ДУНЁ МЕХРОБИДА ТУРИБМАН

дай юрибдийкин? Ранги-боши қандай? Уйдагилари билан киришиб кетибдими?"

Кичик қизим анча дангал гапирди: "Опам бирам чиройли юрибди. Сиз айтганингиздай оёғидан ўт чакнаб. Уйдагилар ҳам бирам меҳрибон".

"Хайрият", - дейман кўнглим жойига тушиб. Шу бир оғиз гапдан кейин ҳаракатларим дадиллашади. Рўҳим кўтарилади. Кечки дастурхон атрофида оиламиз жамулжам бўлганда яна қизганимнинг ўрни билинади. Соғинч ёмон экан. Шунда онажоним Сиз ёдимга тушасиз. Тўрт қизни тўрт томонга узатиб, бардошлиганимнинг сиймоси менга далда беради.

"Халитдан-а, дейман кўзимдаги ёшни сидириб. - Хали замон чақириб олсак, келинлик кўрки билан кириб келади-ку. Бир ўғлим икита бўлди-ку", - дейман қувончдан энтикиб. Уларнинг бахтиёр чехрасини кўз олдимга кетираман-у, қаноатдан либос кияман.

Дадаси ҳам дастурхон атрофида ўтиганимизда болаларга бир-бир кўз югуртиради-ю: "Қизлардан бири кўринмайдими?" дейди ҳазиломۇз соғинганини сездириб-сездирмай. Мен эса "қилт" этиб ютиниб қўяман-у, қўзимни ерга тикаман. Ўзимни чалғитиш учун ойнаи жаҳонда берилмаган қўшиққа диққатини қаратаман.

"Қайси ота йиғламайди қиз узатса..." Кўшиқ ҳам кўнгилга ҳамоҳанг бўлган-

хонадонга олиб бораётган. Қизганим, сенинг уй тутишинг, саранжому-сарийшталгинг, пазандалигингга қараб, менга баҳо берадилар", - дердингиз ҳар бир ҳаракатини кузатиб.

Мен ҳам яхши маънода андак инжиқ она бўлдим. Қизларимни ҳар томонлама оилага тайёрлаб боришга интилдим. Бироқ, биринчи қиз чиқаришдаёқ анча "йиғлоқи" бўлиб қолдим.

Балки вақт ўтиб, тез-тез қув-қайлиқ кириб келишса, бағрим тўлиб соғинч-ни енгарман.

"Сен ҳам кучли, иродали бўлишинг керак, қизим, - дейсиз юзингиздан нур ёғилиб. Ҳозир-ку, битта экан, учта қизингни борган жойида азиз бўлиб, униб-ўсишида сенинг тўғри маслаҳатинг, кўпроқ қизингга эмас, қанда томонга ён босишинг керак бўлади. Улар ҳам ёш нихолга қандай эътибор, парварши лозим бўлса, келинга ҳам шундай эътиборли бўладилар. Икки томондан меҳр кўрган ёшларнинг оиласи шундагина барқарор бўлади, қизим", - дейсиз, мени яна оналикнинг пасту баландликларидан огоҳ этиб.

Дилимда шукроналик туйғуси жўш уради. Бу онамга фарзандлиги, болаларимга оналик меҳримидир. Шу биргина сўз мени дунё меҳробиди ушлаб туради.

Зумрадхон АБДУЛЛАЕВА,
журналист.



АБДУРАХМОН хусусий шифохонасида

ТОМОҚ, ҚУЛОҚ, БУРУН СОҲАСИ БЎЙИЧА
ҚЎЙИДАГИ КАСАЛЛИКЛАР:

1. Гайморит, фронтит, этмоидит, стеноидитни пункциясиз даволаш усуллари.
2. Аллергик вазомотор ринитлар.
3. Йирингли ва йирингсиз отитлар. Эшитишнинг пасайиши ва қулоқдаги шовқин.
4. Болаларда тез-тез учрайдиган ларингит, овознинг бузилиши ва томоқдаги "тикилиш ҳисси", сабаби аниқланмаган йўтал.
5. Лор аъзолари яллиғланиши касалликларини лазер билан даволаш.
6. Танглайдаги бодомсиммон без олиб ташланганидан сўнгги фарингитлар.
7. Шалпангқулоқликни, буруннинг ташқи кўриниши ва бурун деворини жарроҳлик йўли билан даволаш самарали усуллар билан бажарилади.

Манзил: Тошкент шаҳри, Чилонзор мавзеси, 17, 32-ўй. Телефон: 276-85-86, 116-88-02. Мўлжал: "Чилонзор" метроси бекатидан "Собир Раҳимов" метроси томонига 500 метрча юрилиб, унга бурилади.

Газета бош муҳаррир ўринбосари Басира Сайдалиевага опаси
САЛИМА ҳожи онанинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этамиз.

"Оила ва жамият" газетаси жамоаси

ДИҚҚАТ:

«НАМУНАЛИ ОНА» ТАНЛОВИ

Миср Араб Республикаси элчихонаси ҳузуридаги Миср маданият маркази яқинлашиб келаётган 8 март Халқаро "Хотин-қизлар" куни ва 21 март Мисрнинг "Оналар байрами" муносабати билан барча оналаримизни муборакбод этган ҳолда аънавий 2008 йилдаги **"Намунали она"** танловини эълон қилади.

Танловда Тошкент шаҳри ва вилоятида истиқомат қилувчи, ёши 60 дан кам бўлмаган, фарзандларини жамиятга фойдали шахслар этиб вояга етказган оналар иштирок этишлари мумкин.

Танлов шартлари

1. Ҳар бир иштирокчи ўзи, оиласи ва фарзанд тарбиясида бошидан кечирган тажрибаларидан бохабар этувчи ҳикоя тузиши керак.
2. Паспорт нусхаси;
3. 3x4 ҳажмдаги сурат (2 дона)

4. Юқорида санаб ўтилган маълумотларни жорий йилнинг 11 мартига қадар танлов ҳайъатига тақдим этишлари лозим.

Мазкур танловда ғолиб бўлган ўн нафар оналар эса 2008 йилнинг 25 март куни тантанали равишда қимматбаҳо совғалар эгаси бўлади.

ЭСЛАТМА: "Намунали она" танловининг ўтган йиллардаги ғолиблари бу йилги танловда иштирок этишлари мумкин эмас.

Юқорида қайд этилган ҳужжатлар ҳар куни соат 9⁰⁰ дан 17⁰⁰ га қадар (шанба ва яшанбадан ташқари) қуйидаги манзилга топширилиши керак:

Тошкент шаҳар, Ҳ.Раҳмон кўчаси, 34-уй. Миср маданият маркази биноси.
МУЛЖАЛ: Покистон элчихонаси. ("Қорасарой" бекати)

Қўшимча маълумот учун
ТЕЛЕФОНЛАР: 148-16-20, 144-25-70.

КҮЙ (21.03 — 20.04). - Жиддий қарорлар ва йирик харидлардан ўзингизни тийганингиз маъқул. Дам олиш кунларини оилангиз даврасида ўтказинг.

СИГИР (21.04 — 21.05). - Ҳафтанинг биринчи ярмида соғлигингиз билан боғлиқ муаммолар безовта қилиши мумкин.

ЭГИЗАКЛАР (22.05 — 21.06). - Кўпдан буён уйлаб юрган ишларингизни бажариш учун қулай имкониятлар пайдо бўлади.

ҚИСҚИЧБАҚА (22.06 — 22.07). - Ҳафта тинч ва бир маромда кечадди. Олисдан келган дўстларингиз ташрифидан кўнглингиз қувончга тўлади.

МУНАЖЖИМЛАР

АРСЛОН (23.07 — 23.08). - Тадбиркорлар учун омадли ҳафта бошланмокда. Шунингдек, ҳафта катта харидлар учун қулайдир.

БОШОҚ (24.08 — 23.09). - Ҳафтани янги режалар билан бошласангиз, анчагина ютуқларни қўлга киритасиз. Фалопроқ меҳнат қилсангиз бўлгани.

ТАРОЗИ (24.09 — 23.10). - Кўнглили учрашувлар арафасида турибсиз. Пайшанба куни олисдан хушхабар эшитасиз.

ЧАЁН (24.10 — 22.11). - Ушбу ҳафтада вақтингизни кўпроқ оила аъзоларингиз даврасида ўтказишга ҳаракат қилинг.

БАШОРАТИ

ЎКОТАР (23.11 — 21.12). - Кўпдан буён дийдорлашишни истаган кишингиз билан шу ҳафтада учрашасиз.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12 — 20.01). - Ҳамкорларингиз таклифини иккиланмасдан қабул қилинг. Бу сизга каттагина даромад келтиради.

ҚОВҒА (21.01 — 18.02). - Молиявий томондан бироз қийинчиликлар бўлиши мумкин. Аммо, тежамкорлик билан иш тутсангиз ҳаммаси яхши бўлади.

БАЛИК (19.02 — 20.03). - Қўлингизга катта маблағ келиб тушади. Ундан тадбиркорлик мақсадида фойдалансангиз ютқазмайсиз.

ДУШАНБА 25

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»

7.00 «САРОЙ ЖАВОХИРИ».

7.35 «Юртим бўйлаб» дастури: «Икки дарё оралиғида».

7.55 «Олтин мерос».

8.00-8.45 «Тахлилнома».

8.45 «Минг бир ривоят».

8.50 «ЖАЛОЛИДДИН ХОРАЗМИШОХ». Телеспектакль.

«Болалар сайёраси»:

9.20 «Болалар дунёси».

9.40 «Ака-ука Гримм эртақлари».

10.05 ТВ анонс.

10.10 «Одами эрсанг...».

10.30 «Шахсий фикр».

11.00 «Ахборот».

11.10 «Табиат оғушида».

11.15 «Хамон ёлмиди...».

11.55 ТВ анонс.

12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Кундузги дастур.

13.00 «ТУРМУШ ЧОРРАХ-АЛАРИДА». Т/с.

13.50 «Олтин мерос».

14.00 «Ахборот».

14.15 ТВ анонс.

14.20 «АЛЛА». Спектакль.

15.50 «Юртим бўйлаб» дастури: «Икки дарё оралиғида».

16.10 «Ватанпарвар».

17.00 «Ахборот».

17.10 «Олтин мерос».

17.20 «Хаёт ва қону».

«Болалар сайёраси»:

17.40 «Эртақлар — яхшиликка етаклар».

18.05 «ТУРМУШ ЧОРРАХ-АЛАРИДА». Т/с.

18.50 «Бир кун».

19.15 «Оханглар оғушида».

19.25, 19.55, 20.55, 21.30 Эълонлар.

19.30 «Ахборот» (рус)

20.10 «АЧЧИК ЁЛҒОН». Т/с (Туркия)

20.50 «Минг бир ривоят».

21.00 «Ахборот».

21.35 Эркин мавзу.

21.55 «СЎНГИ КИРОЛИЧА». Т/с (Корея)

23.00 «Қўшиғимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш)

23.15 «РАМАЯНА». Т/с.

23.50 «Юртим бўйлаб» дастури: «Риштон муъжизалари».

15.55 Дастурнинг очи-лиши.

16.00 «Давр».

16.10 «Денгиз ҳукм-дори». Т/с.

17.20 «Чемпион».

17.40 «Матонат».

17.55 «Келақол, ба-хор!».

18.00 «SMS-музыка».

18.15 «Қайтар дунё».

Т/с.

18.55 «Иқлим».

19.00 «Давр».

19.30 «Алия». Т/с.

20.10 «Баҳор келяпти!».

20.15 «UzEX хабарла-ри».

20.20 «ТВ-банк».

20.30 «UzEX хабарла-ри».

20.40 «Ёшлар навоси».

21.00 «Баҳор соғинчи».

21.05 «Yoshlar» анкета-си.

21.10 «Жумонг». Т/с.

21.55 «Иқлим».

22.00 «Давр».

22.30 «Мулки мумтоз».

22.45 «Хаёт-мамот». Т/с.

23.30 «Юрт тинчлиги».

17.50 Кўрсатувлар тарти-би.

17.55 Мультфильм: «Яшил водий сари» 3-қисм.

18.10 «Телекурьер - маркет».

18.25 «Биласизми?».

18.30 «Пойтахт» ахбо-рот дастури.

18.45 «Анонс».

18.50 «Камила». Теле-сериял.

19.20 «ТВ юрист».

19.25 «Музыка SMS».

19.50 «Саломат бўлинг» /рус/.

20.00 «Пойтахт» ахбо-рот дастури /рус/.

20.15 «ТВ юрист» /рус/.

20.20 «Милларгос». Теле-сериял. /рус/.

20.50 «Интервью» /рус/.

21.00 «Жозиба».

21.25 «Анонс».

21.30 «Пойтахт» ахбо-рот дастури.

21.45 «Уйларим».

21.50 «Телекурьер - маркет».

22.10 «O'zbektelefilm» намойиш этади: «Бог аро».

22.30 «Пойтахт» ахбо-рот дастури /рус/.

22.45 «Кино SMS со звездами».

22.50-00.20 Кино: «Ко-сти и собака».

7.00 «Бодрое утро».

8.00 «Талкин».

8.30 «Детективы».

9.00 «Версия».

9.40 «Велосипедный нинзя. Искусство бай-кинга». Д/ф

10.30 «Татьянин день».

11.15 Оғир атлетика.

11.45-12.25 Баскетбол.

18.00 «Полонжон».

18.20 «Тет-а-тет».

18.50 «Музыкальный тайм».

19.10 «Спортмиз малика-лари».

19.30 «Футбол шархи».

19.50 «Спортлото».

20.00 Волейбол. Лига чемпионов. Мужчины. «Динамо» (Москва) — «Фридрихсхафен» (Германия)

20.40 «Бегойим». Сериял.

21.50 «Доярка из Хацапе-товки». Х/ф 1-қисм.

22.35 «ЕВРОФУТБОЛ. Реал» - «Хетафе».

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек навалари

08.00 Сериял «Жассига ух-шаши йук» 78-серия

08.30 «Седьмой день»

09.00 «Свой человек» 10-се-рия

10.05 Мировые хиты

10.30 Концерт

12.30 «Премьера» (рус)

13.00 Ўзбек навалари

13.30 «Премьера» (узб)

14.00 Мировые хиты

15.30 «Бэби хитс»

16.00 Мультфильм

17.00 Мировые хиты

17.30 Ўзбек навалари

18.00 «Премьера» (рус)

18.30 Сериял «ЖАССИГА УХШАШИ ЙУК» 79-серия

19.00 «Премьера» (узб)

19.30 Мировые хиты

20.30 Ўзбек навалари

21.30 Сериял «Жассига ух-шаши йук» 79-серия

22.00 «КАК ОТДЕЛЫТЬСЯ ОТ ПАРНЯ ЗА 10 ДНЕЙ» худ-фильм

00.00 Миксер

07.00 Ўзбек навалари

07.30 Марказ NEWS (узб)

07.35 Ўзбек навалари

08.00 Сериял «Жассига ухшаши йук» 79-серия

08.30 Марказ NEWS (рус)

08.35 Мировые хиты

09.00 «Как отделиться от парня за 10 дней» худ-фильм

11.00 Ўзбек навалари

12.00 Марказ NEWS (узб)

12.05 Ўзбек навалари

13.00 Марказ NEWS (рус)

13.05 Мировые хиты

14.00 Ўзбек навалари

15.30 «Бэби хитс»

16.00 Мультфильм

17.00 «Премьера» (узб)

17.30 Мировые хиты

18.00 Марказ NEWS (узб)

18.05 Ўзбек навалари

18.30 Сериял «ЖАССИГА УХШАШИ ЙУК» 80-серия

19.00 Марказ NEWS (рус)

19.05 Мировые хиты

20.00 Ўзбек навалари

21.30 Сериял «Жассига ухшаши йук» 80-серия

22.00 «ИДЕАЛЬНЫЙ НЕ-ЗНАКОМЕЦ» худ.фильм

00.05 Миксер

5.00 «Доброе утро»

9.00 Новости

9.05 Телеканал «Доброе утро».

14.55 «Баҳор келяпти!»

15.00 «Ёшлар майдо-ни».

16.00 «Давр».

16.10 «Урик гуллаганда».

16.15 «Таранум».

17.00 «Давринг боласи».

17.10 «Мультипанорама».

17.50 «Болалар табассуми».

18.00 «SMS-музыка».

18.20 «Аёл қалби». Т/с.

18.55 «Иқлим».

19.00 «Давр».

19.30 «Алия». Т/с.

20.10 «Сумалак ҳаёли».

20.15 «Бизнинг Орол».

20.35 «Аёлга таъзим».

20.40 «Ёшлар навоси».

21.00 «Баҳор соғинчи».

21.05 «Yoshlar» анкетаси.

21.10 «Жумонг». Т/с.

21.55 «Иқлим».

22.00 «Давр».

22.30 «Мулки мумтоз».

22.45 «Хаёт-мамот». Т/с.

23.30 «Юрт тинчлиги».

6.00 Новости

6.10 Мультпликационный проект «Гора самоцветов»

6.35 Фильм «Гарри и Хен-дерсоны»

8.30 «Просто лень»

9.15 «Умники и умники»

10.00 Новости

10.10 «Непутевые заметки» с Дмитрием Крыловым

10.30 «Пока все дома»

11.25 «Фазенда»

12.00 Новости (с субтитра-ми)

12.10 «Народная марка» в Кремле

13.35 Премьера. Фильм «Гарфила»

13.55 Концерт Михаила За-дорнова

16.25 Премьера. «Борис Хмельницкий. Стрела в сер-дце Робин Гуда»

17.25 «Магия десяти»

18.15 «Татьянин день». Объяснение в любви

19.50 Премьера. «И все-таки я люблю...» Многосерий-ный фильм.

21.00 Воскресное «Время».

22.05 Премьера. «И все-таки я люблю...» Многосерий-ный фильм

23.10 Пол Ньюмен, Роберт Редфорд в комедии «Афе-ра»

1.30 Жерар Депардьё в фильме «Обет молчания»

3.05 Любовь Полищуц, Ва-лентина Теличкова, Станис-лав Любшин, Олег Табаков в фильме «Кадриль»

9.30 «Малыхов +»

10.30 «Контрольная закупка»

11.00 «Убойная сила».

12.00 Новости

12.15 «Модный приговор»

13.20 «Детективы»

14.00 Другие новости

14.25 «Понять. Простить»

15.00 Новости (с субтитра-ми)

15.15 «Три жены маршала Буденного»

16.00 «Огонь любви».

16.50 «Федеральный судья»

18.00 Вечерние новости

18.20 Жди меня

19.10 «След»

19.55 «Принцесса цирка».

21.00 «Женщина без прош-лого». Телесериял.

21.30 Премьера. «И все-таки я люблю...»

22.35 Иван Ургант в проекте «Одноэтажная Америка»

23.30 «Развод. Раздел иму-щества»

0.30 Ночные новости

0.50 «Гении и злодеи»

1.20 Х/ф «Хроники Риддик-ка: Черная дыра»

3.00 Время

3.30 Острокожный фильм «Хроники Риддикка:Черная дыра». Продолжение

3.40 Фильм «Титаник:Рож-дение легенды»

5.00 «Доброе утро, Рос-сия!».

8.50 ПРЕМЬЕРА. «Аэро-флот. Два трудных рейса».

9.45 «Гражданин началь-ник».

10.4

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек навалари
07.30 Марказ NEWS (узб)
07.35 Ўзбек навалари
08.00 Серил «Жасига ухшаши йук» 80-серия
08.30 Марказ NEWS (рус)
08.35 Мировые хиты
09.00 «Идеальный незнакомец» худ. фильм
11.05 Ўзбек навалари
12.00 Марказ NEWS (узб)
12.05 Ўзбек навалари
13.00 Марказ NEWS (рус)
13.05 Мировые хиты
13.30 «Премьера» (рус)

14.00 Мировые хиты
14.30 Ўзбек навалари
15.30 «Бэби хитс»
16.00 Мультфильм
17.00 Мировые хиты
17.30 Ўзбек навалари
18.00 Марказ NEWS (узб)
18.05 Ўзбек навалари
18.30 Серил «ЖАСИГА УХШАШИ ЙУК» 81-серия
19.00 Марказ NEWS (рус)
19.05 Мировые хиты
20.00 Ўзбек навалари
21.30 Серил «Жасига ухшаши йук» 81-серия
22.00 «ИГРА» худ. фильм
00.20 Миксер

1

5.00 «Доброе утро»
9.00 Новости
9.05 Телеканал «Доброе утро». Продолжение
9.30 «Малахов +»
10.30 «Контрольная закупка»
11.00 «Убойная сила»
12.00 Новости
12.15 «Модный приговор»
13.20 «Детективы»
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить»
15.00 Новости (с субтитрами)
15.15 «Мартин Борман. Советский шпион...»
16.00 «Огонь любви»
16.50 «Федеральный судья»

18.00 Вечерние новости (с субтитрами)
18.20 «Пусть говорят»
19.05 «След»
19.55 «Принцесса цирка»
21.00 Время
21.30 Премьера. «И все-таки я люблю...»
22.35 «Нина Сазонова. Последнее 24 часа»
23.40 Теория вероятности. «Выход в астрал. Непридуманные истории»
0.25 Ночные новости
0.40 «Доброй ночи»
1.40 Х/ф «Холодная сталь»
3.00 Время
3.30 Детектив «Холодная сталь». Продолжение
3.40 Фильм «Темная сторона шимпанзе»

PTV

5.00 «Доброе утро, Россия!»
8.50 «Тень звезды. Фанаты»
9.45 Дина Корзун в телесериале «Гражданин начальник»
10.45 ВЕСТИ.
11.00 ВЕСТИ.
11.25 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
11.45 Дина Корзун в телесериале «Гражданин начальник»
12.45 Владимир Гостюхин в экранизации романа Алексея Толстого «Хождение по мукам»
14.00 ВЕСТИ.
14.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКВА.
14.40 Екатерина Кабак, Ма-

рия Климова, Степан Старчиков, Галина Польских, Олег Морозов и Дмитрий Мартынов в телесериале «Мачеха», 2007г.
15.35 «Суд идет»
16.30 «Кулагин и партнеры»
17.00 ВЕСТИ.
17.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКВА.
ЧАСТЬ
18.05 «Женщина без прошлого». Телесериал.
19.00 «Родные люди». Телесериал.
20.00 ВЕСТИ.
20.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
20.50 «Спокойной ночи,

малыши».
21.00 РУССКАЯ СЕРИЯ. ПРЕМЬЕРА. Мария Порошина, Ярослав Бойко и Татьяна Абрамова в телесериале «Всегда говори «всегда»»
22.55 ПРЕМЬЕРА. «Летчик дяди Молотова. Один шанс из тысячи»
23.55 «ВЕСТИ»+.
0.15 СССР. ЗОЛОТОЙ ЗАПАС. К юбилею Ирины Купченко. Михаил Ульянов в фильме Никиты Михалкова «Без свидетелей». 1983г.
2.05 «Дорожный патруль»
2.15 «Горячая десятка»
3.25 Телесериал «Дневники Бедфорда»
4.10 «Тень звезды. Фанаты».

ПАЙШАНБА 28

O'ZBEKISTON

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «САРОЙ ЖАВОХИРИ». Телесериал.
7.35 «Юртим бўйлаб» дастури: «Икки дарё оралигида»
7.55 «Олтин мерос»
8.00-8.35 «Ахборот»
8.35 «Минг бир ривоят»
8.40 «ЖАЛОЛИДИН ХОРАЗМШОХ». Телеспектакль.
9.10 ТВ анонс.
«Болалар сайраси»:
9.15 «Цирк, цирк, цирк»
9.40 «Ака-ука Гримм эртаклари» М/с.
10.05 «Рангин дунё»
10.25 ТВ анонс.
10.30 2008 йил — Ёшлар йили. «Таълимга эътибор — келажакка эътибор»
10.50 «Сизнинг адвокатингиз»
10.55 «ТВ шифокор»
11.00 «Ахборот»
11.10 ТВ анонс.
11.15 «АЧЧИК ЁЛФОН». Т/с.
11.50 «Ахборот» (инглиз тилида)
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Кундузги дастур.
13.00 «СЎНГИ КИРОЛИЧА». Т/с.
13.55 «Олтин мерос»
14.00 «Ахборот»
14.15 ТВ анонс.

14.20 Эски альбом.
14.25 «ТУРМУШ ЧОРАХЛАРИДА». Т/с.
15.15 «Юртим бўйлаб» дастури: «Икки дарё оралигида»
15.35 «Оҳанрабо»
16.15 «Муқаддас қадамжолар»
16.40 «Имконият»
17.00 «Ахборот»
17.10 «Олтин мерос»
17.15 «Шифокор қабули»
«Болалар сайраси»:
17.40 «Эртақлар — яхшиликка етаклар»
17.55 ТВ анонс.
18.00 «Минг бир ривоят»
18.05 «ТУРМУШ ЧОРАХЛАРИДА». Т/с.
18.55 «Бир жиноят изидан»
19.15 «Оҳанглар оғушида»
19.25, 19.55, 20.55 Ёллонлар.
20.00 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 ТВ анонс.
20.05 «ТВ шифокор»
20.10 «АЧЧИК ЁЛФОН». Т/с.
20.50 «Минг бир ривоят»
21.00 «Ахборот»
21.30 «Хонадон»
21.55 «СЎНГИ КИРОЛИЧА». Т/с.
22.55 ТВ анонс.
23.00 «Қўшиғимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш)
23.15 «РАМАЯНА». Т/с.
23.50 «Юртим бўйлаб» дастури: «Суллола давомчилари»



6.55 Дастурнинг очирилиши.
7.00 «Мультитанорама»
7.40 «Чемпион»
8.00 «Ёшлар майдони»
9.00 «Келажак ағалари»
9.10 «Алия». Т/с.
9.50 «Баҳор келяпти!»
9.55 «Иқлим»
10.00 «Давр»
10.10 «Ер сайраси»
11.00 «Тунги парвоз»
11.30 «Қирол Лир». Б/ф.
12.40 «Урик гуллаганда»
12.45 «Ёшлар симфонияси»
12.55 «Иқлим»
13.00 «Давр»
13.10 «Ёшлар ила сайхат»
14.00 «SMS-музыка»
14.20 «Жумонг». Т/с.
14.55 «Келакот, баҳор!»
15.00 «Ёшлар майдони»
16.00 «Давр»
16.10 «Аёлга таъзим»
16.15 «Тараннум»
17.00 «Давринг боласи»
17.10 «Мультитанорама»
17.50 «Болалар табассуми»
18.00 «SMS-музыка»
18.20 «Аёл қалби». Т/с.
18.55 «Иқлим»
19.00 «Давр»
19.30 «Алия». Т/с.
20.10 «Автопатруль»
20.30 «Ватиним!»
20.35 «Сумалак ҳаёли»

20.40 «Ёшлар навои»
21.00 «Баҳор соғинчи»
21.05 «Yoshlar» анкетаси.
21.10 «Жумонг». Т/с.
21.55 «Иқлим»
22.00 «Давр»
22.30 «Мулки мумтоз»
22.45 «Хаёт-мамонт» Т/с.
23.30 «Юрт тинчлиги».

TOSHKENT

7.30 «Салом, Тошкент!»
8.35 «Камила». Телесериал.
9.00 «Телекурьер — маркет»
9.20 «Хор жамоасининг концерти»
9.30 «Пойтахт»
9.45 «Интервью»
10.00 «Музыка SMS»
10.30 «Пойтахт» /рус/.
10.40 «Миллагрос» /рус/.
11.10 «Открытая дверь»
11.50 Кино: «Он, она и я»

17.55 Мультфильм: «Спирит-Симоррон оти» 2-қисм.
18.10 «Телекурьер-маркет»
18.25 «Биласизми?»
18.30 «Пойтахт»
18.50 «Камила». Телесериал.
19.20 «Тв юрист»
19.25 «Музыка SMS»
19.50 «Иқтидод-ревью» /рус/.
20.00 «Пойтахт» /рус/.
20.20 «Миллагрос»
20.50 «Интервью» /рус/.
21.00 «Жозиб»
21.30 «Пойтахт»
21.50 «Телекурьер — маркет»
22.10 «Конун доирасида»
22.30 «Пойтахт» /рус/.
22.50 — 00.50 Кино: «Во имя короля» /Премьера/



7.00 «Бодрое утро»
8.00 «Хабарлар» (рус)
8.20 Мультфильм.
8.30 «Детективы»
9.00 «Хабарлар» (узб)
9.20 «Спорт клуб»
9.30 «Малахов +»
10.30 «Татьянин день»
11.15 Прямый эфир.
11.45-12.25 Эркин кураш. Ўзбекистон чемпионати.
18.00 «Болалар спорти»
18.15 «Тет-а-тет»
18.30 «Хабарлар» (рус)
18.50 «Музыкальный тайм»
19.15 «Мониторинг»
19.35 «Жасорат»
19.55 «Гейм-Сет-Матч»
20.15 «Шикл шиддати»
20.40 «Бегийим». Серил.
21.30 «Хабарлар» (узб)
21.50 «Доярка из Хаццетовки». Х/ф 4-қисм.
22.30 Еврофутбол. Италия чемпионати. «Интер» — «Рома».

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек навалари
07.30 Марказ NEWS (узб)
07.35 Ўзбек навалари
08.00 Серил «Жасига ухшаши йук» 81-серия
08.30 Марказ NEWS
08.35 Ўзбек навалари
09.00 «ИГРА» худ. фильм
11.20 Мировые хиты
11.30 «Премьера» (узб)
12.00 Марказ NEWS (узб)
12.05 Мировые хиты
13.00 Марказ NEWS

13.05 Ўзбек навалари
14.00 Мировые хиты
14.30 Ўзбек навалари
15.30 «Бэби хитс»
16.00 Мультфильм
17.00 Ўзбек навалари
18.00 Марказ NEWS (узб)
18.05 Ўзбек навалари
18.30 Серил «ЖАСИГА УХШАШИ ЙУК» 82-серия
19.00 Марказ NEWS
19.05 Мировые хиты
20.00 Ўзбек навалари
21.30 Серил «Жасига ухшаши йук» 82-серия
22.00 «ЗАЛОЖНИК» ху/ф
00.10 Миксер



5.00 «Доброе утро»
9.00 Новости
9.05 Телеканал «Доброе утро». Продолжение
9.30 «Малахов +»
10.30 «Контрольная закупка»
11.00 «Убойная сила»
12.00 Новости
12.15 «Модный приговор»
13.20 «Детективы»
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить»
15.00 Новости
15.15 «Чужие»
16.00 «Огонь любви»
16.50 «Федеральный судья»
18.00 Вечерние новости (с субтитрами)
18.20 «Пусть говорят» с Андреем Малаховым
19.10 «След»
19.55 «Принцесса цирка»
Многосерийный фильм
21.00 Время
21.30 Премьера. «И все-таки я люблю...» Многосерийный фильм

22.35 «Человек и закон» с Алексеем Пимановым
23.40 «Судите сами»
0.30 Ночные новости
0.50 «Доброй ночи»
1.50 Джонни Депп в фильме Эмира Кустурицы «Аризонская мечта»
3.00 Время
3.30 Фильм «Аризонская мечта». Продолжение

PTV

5.00 «Доброе утро, Россия!»
8.50 «Семейная тайна Антоны Макаренко»
9.45 «Опера. Хроники убойного отдела»
10.45 ВЕСТИ.
11.00 ВЕСТИ.
11.25 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
11.45 «Опера. Хроники убойного отдела»
12.40 Владимир Гостюхин в экранизации романа Алексея Толстого «Хождение по мукам»
14.00 ВЕСТИ.
14.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
14.40 «Мачеха», 2007г.
15.35 «Суд идет»
16.30 «Кулагин и партнеры»
17.00 ВЕСТИ.
17.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
17.50 ВЕСТИ.
18.05 «Женщина без прошлого». Телесериал.
19.00 «Родные люди»
20.00 ВЕСТИ.
20.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
20.50 «Спокойной ночи, малыши!»
21.00 «Всегда говори «всегда»»
22.55 ВЫБОРЫ-2008.
0.05 «ВЕСТИ»+.
0.25 Х/ф «Таинственная река» (США). 2003г.
3.15 «Дорожный патруль».

ЖУМА 29

O'ZBEKISTON

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «САРОЙ ЖАВОХИРИ». Телесериал.
7.35 «Юртим бўйлаб» дастури: «Икки дарё оралигида»
7.55 «Олтин мерос»
8.00-8.35 «Ахборот»
8.35 «Минг бир ривоят»
8.40 «ЖАЛОЛИДИН ХОРАЗМШОХ». Телеспектакль.
9.10 «Ака-ука Гримм эртаклари» М/с.
9.35 «Мисир зиллари»
10.15 «Қорақалпоқнома»
10.35 «Табаррук замин»
10.55 «ТВ шифокор»
11.00 «Ахборот»
11.10 ТВ анонс.
11.15 «АЧЧИК ЁЛФОН»
11.50 «Юртим бўйлаб» дастури: «Гулар жозибаси»
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Кундузги дастур.
13.00 «СЎНГИ КИРОЛИЧА». Т/с.
13.55 «Олтин мерос»
14.00 «Ахборот»
14.15 ТВ анонс.
14.20 «Эски альбом»
14.25 «ТУРМУШ ЧОРАХЛАРИДА». Т/с.
15.15 «Юртим бўйлаб» дастури: «Икки дарё оралигида»
15.35 Ю. Ражабий номиди маком ансамблининг концерти.
15.55 ТВ анонс.
16.00 «Бир жиноят изидан»
16.20 «Меҳр кўзда». Хатларга шарҳ.

16.40 «Заковат» фестивали.
17.00 «Ахборот»
17.15 «Олтин мерос»
17.20 «Саломатлик дастури»
«Болалар сайраси»:
17.40 «Эртақлар — яхшиликка етаклар»
18.05 «ТУРМУШ ЧОРАХЛАРИДА». Т/с.
18.55 «Зиё» студияси намойиш этади: «Эътиқод мустақамлиги йўлида»
19.15 «Оҳанглар оғушида»
19.30 «Ахборот» (рус)
20.10 «АЧЧИК ЁЛФОН»
20.50 «Минг бир ривоят»
21.00 «Ахборот»
21.35 «Янги навалар»
21.55 «СЎНГИ КИРОЛИЧА». Т/с.
23.00 «Қўшиғимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш)
23.15 «РАМАЯНА». Т/с.
23.50 «Юртим бўйлаб» дастури: «Табият билан суҳбат»



6.55 Дастурнинг очирилиши.
7.00 «Мультитанорама»
7.40 «Автопатруль»
8.00 «Ёшлар майдони»
9.00 «Нафосат олами»
9.10 «Алия». Т/с.
9.50 «Суви асранг»
10.00 «Давр»
10.10 «Ер сайраси»
11.00 «Тунги парвоз»
11.30 «Қирол Лир». Б/ф.
12.40 «Келакот, баҳор!»
12.45 «Ёшлар симфонияси»
12.55 «Иқлим»
13.00 «Давр»

13.10 «Ёшлар ила сайхат»
14.00 «SMS-музыка»
14.20 «Жумонг». Т/с.
14.55 «Баҳор келяпти!»
15.00 «Ёшлар майдони»
16.00 «Давр»
16.10 «Сумалак ҳаёли»
16.15 «Тараннум»
17.00 «Давринг боласи»
17.10 «Мультитанорама»
17.50 «Болалар табассуми»
18.00 «SMS-музыка»
18.15 «Аёлга таъзим»
18.20 «Аёл қалби». Т/с.
18.55 «Иқлим»
19.00 «Давр»
19.30 «Алия». Т/с.
20.10 «KINOMANIYA»
20.40 «Ёшлар навои»
21.00 «Баҳор соғинчи»
21.05 «Yoshlar» анкетаси.
21.10 «Жумонг». Т/с.
21.55 «Иқлим»
22.00 «Давр»
22.30 «Посейдон». Б/ф.
00.00 «Юрт тинчлиги»

TOSHKENT

7.30 «Салом, Тошкент!»
8.30 «Тошкентда латифа»
8.35 «Камила». Телесериал.
9.00 «Телекурьер-маркет»
9.20 «Муқаддас қадамжолар»
9.30 «Пойтахт»
9.40 2008 йил — Ёшлар йили. «Эртанинг ағалари»
10.00 «Музыка SMS»
10.30 «Пойтахт» /рус/.
10.40 «Миллагрос»
11.10 «Интервью» /рус/.
11.40 «Во имя короля»

17.55 «Афиша» /рус/.
18.05 «Телекурьер-маркет»

18.30 «Пойтахт»
18.50 «Камила». Телесериал.
19.25 «Музыка SMS»
20.00 «Пойтахт» /рус/.
20.20 «Миллагрос»
20.50 «Репортаж» /рус/.
21.00 «Жозиб»
21.30 «Пойтахт»
21.50 «Телекурьер — маркет»
22.30 «Пойтахт» /рус/.
22.50 — 00.35 Кино: «Гол 2: Жизнь как мечта»

SPORT

7.00 «Бодрое утро»
8.00 «Хабарлар» (рус)
8.20 Мультфильм.
8.30 «Детективы»
9.00 «Хабарлар» (узбек)
9.20 «Мир природы». Документальный фильм.
9.30 «Малахов +»
10.30 Серил «Татьянин день»
11.15 Чемпионат мира по полетам на лыжах.
11.45 — 12.25 Эркин кураш. Ўзбекистон чемпионати.

18.00 «Ровесник»
18.15 «Музыкальный тайм»
18.30 «Хабарлар» (рус)
18.50 «Тет-а-тет»
19.00 «Поле чудес»
19.50 «Спортлото»
20.00 «Куп яшанг»
20.25 «Узбектефильм» презентация: «Пришла кародейка зима». Документальный фильм.
20.40 «Бегийим». Серил.
21.30 «Хабарлар» (узб)
21.50 «Аптека слушает»
22.35 Еврофутбол. Германия кубог. «Бавария» — «Мюнхен 1860».

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек навалари
07.30 Марказ NEWS (узб)
07.35 Ўзбек навалари
08.00 Серил «Жасига ухшаши йук» 82-серия
08.30 Марказ NEWS (рус)
08.35 Мировые хиты
09.00 «Заложник» худ. фильм
11.10 Ўзбек навалари
12.00 Марказ NEWS (узб)
12.05 Ўзбек навалари
13.00 Марказ NEWS (рус)
13.05 Мировые хиты
14.00 Ўзбек навалари
15.30 «Бэби хитс»
16.00 Мультфильм
17.00 «Премьера» (рус)
17.30 Ўзбек навалари
18.00 Марказ NEWS (узб)
18.05 Ўзбек навалари
18.30 Серил «ЖАСИГА УХШАШИ ЙУК» 83-серия
19.00 Марказ NEWS (рус)
19.05 Мировые хиты
20.00 Ўзбек навалари
21.30 Серил «Жасига ухшаши йук» 83-серия
22.00 «МЕКСИКАНЕЦ» худ. фильм
00.20 Миксер



5.00 Телеканал «Доброе утро»
9.00 Новости
9.05 Телеканал «Доброе утро». Продолжение
9.30 «Малахов +»
10.30 «Контрольная закупка»
11.00 «Убойная сила». Многосерийный фильм

12.00 Новости
12.15 «Модный приговор»
13.20 «Детективы»
14.00 Другие новости
14.25 «Понять. Простить»
15.00 Новости (с субтитрами)
15.15 «Титаник. Русская версия»
16.00 «Огонь любви»
16.50 «Федеральный судья»
18.00 Вечерние новости (с субтитрами)
18.20 «Пусть говорят»
19.00 «Поле чудес»
19.55 «Принцесса цирка»
21.00 Время
21.25 «Клуб веселых и находчивых». Высшая лига
23.25 Джордж Клуни в романтической комедии «Один прекрасный день»
1.10 Тим Роббинс в фильме «Тайная жизнь слов»
3.00 Время
3.25 Марлон Брандо в фильме «Новичок»
5.00 Фильм «Сокровища дикой природы: Амазонка»

PTV

5.00 «Доброе утро, Россия!»
8.50 «Мусылмане»
9.05 «Мой серебряный шар. Борислав Брондуков». Ведущий — Виталий Вульф.
10.00 «Опера. Хроники убойного отдела»
11.00 ВЕСТИ.
11.25 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
11.45 «Опера. Хроники убойного отдела»
ТЕЛЕКАНАЛ «БИБИГОН» ПРЕДСТАВЛЯЕТ:
12.40 «Храбрый заяц». Мультфильм.
13.00 «Ясон и аргонавты».

Документальный фильм (Великобритания).
14.00 ВЕСТИ.
14.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКВА.
ТЕЛЕКАНАЛ «БИБИГОН» ПРЕДСТАВЛЯЕТ:
14.40 «Три толстяка». «Лягушка-путешественница». Мультфильм.
15.30 «Суд идет»
16.30 «Кулагин и партнеры»
17.00 ВЕСТИ.
17.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКВА.
ЧАСТЬ
18.05 «Женщина без прошлого». Телесериал.
19.00 «Родные люди»
20.00 ВЕСТИ.
20.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
20.50 «Спокойной ночи, малыши!»
21.00 ПРЕМЬЕРА. «Кривое зеркало. Театр Евгения Петросяна»
23.05 Екатерина Семенова, Игорь Ливанов и Константин Юшкевич в фильме «Так бывает». 2007г.
1.00 Чак Норрис и Джоанна Паула в остросюжетном фильме «Тени прошлого» (США). 2005г.
2.55 Морган Фримен, Энди Гарсия и Элен Баркин в остросюжетном фильме «Кровавые деньги» (США). 1988г.
4.40 «Дорожный патруль»
4.55 «Мой серебряный шар. Борислав Брондуков». Ведущий — Виталий Вульф.
5.45 «ХА». Маленькие комедии.

ШАНБА 1

ЎЗБЕКИСТОН

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «БЕГОНА БАХОР». Б/ф. 1-кисм.
8.00-8.35 «Ахборот».
8.35 ТВ анонс.
9.00 «Болалар сайёраси»:
8.40 «Болалар дунёси».
9.00 «Дайди тўғининг қайтиши». М/ф.
9.10 «Шифокор қабулида».
9.35 «Юртим бўйлаб» дастури: «Баҳор».
9.45 «Наврўз наволари».
9.55 «Минг бир ривоят».
10.00 «Хўлдоғи сари».
10.20 1. «Чинси». 2. «Маурит».
11.00 «Оналар мактаби».
11.20 «АЧЧИК ЁЛҒОН». Т/с.
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Кундузги дастур.
13.00 «СУНГИ ҚИРОЛИЧА». Т/с.
13.55 «Эски альбом».
14.00 «Ахборот».
14.15 ТВ анонс.
14.20 «Бекат».
14.45 «ЎЛДУЗГИНИ БЕР, ОСМОН». Б/ф.
«Болалар сайёраси»:
16.05 1. «Уйла, Изла, Топ!» Телемусоба.
2. «Эртақлар — яхшилик етаклар».
17.00 «Меҳр кўзда».
17.40 ТВ анонс.
17.45 «Интеллектуал ринг».
18.25 «Саломатлик сирлари».
18.45 «Умр дафтери». Зулфия.
19.15 «Оҳанглар оғушида».
19.25, 19.55, 20.55, 21.30 ЭЪЛОНЛАР.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)

20.10 «АЧЧИК ЁЛҒОН». Т/с.
20.50 «Минг бир ривоят».
21.00 «Ахборот».
21.40 «Кўнгил кўшиқ истаиди». Азиза Нияметова.
22.00 «Кинотакдим».
22.25 «Кўшиғимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш)
22.35 Жаҳон киноси дурдоналари: «БАХОР, ЁЗ, КУЗ, ҚИШ... ВА ЯНА БАХОР». Премьера.



6.55 Дастурнинг очилиши.
7.00 «Мультитанорама».
7.40 «Ассалом, баҳор!»
8.00 «Ёшлар майдони».
9.00 «Баҳор илҳомлари».
9.10 «Алия». Т/с.
9.50 «Баҳор келди!»
9.55 «Иклим».
10.00 «Давр».
10.10 «Ер сайёраси».
11.00 «Тунги парвоз».
11.30 «Рўзгор мактаби».
12.00 «Кўлаб эртаги». Б/ф.
12.55 «Иклим».
13.00 «Давр».
13.10 «Ёшлар ила саёхат».
14.00 «SMS-музыка».
14.20 «Жумонг». Т/с.
14.55 «Келакал, баҳор!»
15.00 «Ёшлар майдони».
16.00 «Давр».
16.10 «Урик гуллаганда».
16.20 «Камолот».
16.30 «Наврўз нашидаси».
16.50 «Келажақ овози».
17.00 «Даврининг боласи».
17.10 «Болалар табассуми».
17.20 «Эверест».
18.00 «SMS-музыка».
18.20 «Аёл қалби». Т/с.

18.55 «Иклим».
19.00 «Давр».
19.30 «Алия». Т/с.
20.10 «Ёшлар парвози».
20.40 «Умр баҳори».
21.00 «Аёлга таъзим».
21.05 «Yoshlar» анкетаси.
21.10 «Жумонг». Т/с.
21.55 «Иклим».
22.00 «Давр».
22.30 «Яхши аёл». Б/ф.
00.00 «Юрт тинчилиги».

ТОШКЕНТ

7.30 «Салом, Тошкент!»
8.35 «Камилла». Телесериал.
9.00 «Телекурьер-маркет».
9.30 «Пойтахт» ахборот дастури.
9.40 «Конун доирасида».
10.00 «Музыка SMS».
10.30 «Пойтахт» /рус/.
10.40 «Милатрос». Телесериал.
11.10 «Репортаж» /рус/.
11.20 «Афиша» /рус/.
11.40-12.35 Кино: «Гол 2: Жизнь как мечта».
17.55 «Афиша».
18.05 «Телекурьер-маркет».
18.30 «Пойтахт» ахборот дастури.
18.50 «Камилла». Телесериал.
19.20 «Тв юрист».
19.25 «Музыка SMS».
20.00 «Пойтахт» /рус/.
20.15 «Мысли вслух» /рус/.
20.20 «Милатрос». Телесериал.
20.50 «Интервью».
21.00 «Жизба».
21.30 «Пойтахт» ахборот дастури.
21.50 «Тошкентда латифа».
21.55 «Телекурьер-маркет».
22.10 «Истеъдод».
22.30 «Пойтахт» ахборот дастури.
22.50-00.55 Кино: «Дом из песка и тумана» /Премьера/.

SPORT

8.00 «Хабарлар» (Ўзб. тилида)
8.20 «Соғлом оила».
8.50 «Бодроқ утрос».
9.50 «Хабарлар» (рус тилида)
10.15 «Смак».
10.55 «Цирк».
12.55 «Рондо». Ток-шоу.
13.35-13.55 «Рақибингиз грое-смейстер».
15.50 Футбол. Ўзбекистон чемпионати.
«Пахтакор» - «Нефтичи». Тўғридан-тўғри олиб кўрсатилади.
Танаффузда «Футбол мундиал».
17.55 «Стиль».
18.10 «Звездный матч».
18.30 «Хабарлар» (рус тилида)
18.50 «Военное дело».
19.10 «Музыкальный тайм».
19.35 «Спортколлекция».
19.55 Еврофутбол. Англия чемпионати. «Арсенал» - «Астон Вилла». Тўғридан-тўғри олиб кўрсатилади.
21.55 «Хабарлар» (Ўзб. тилида)
22.15 «Ринг кироллари».
23.00 Еврофутбол. Тўғридан-тўғри олиб кўрсатилади.

ТВ-MARKAZ

07.00 Ўзбек наволари
08.30 Мировые хиты
09.30 «Бэби хитс»
10.00 Мультфильм
12.00 Концерт
14.00 Ўзбек наволари
15.30 Мировые хиты
16.30 «КУДРЯШКА

СЬЮ» худ.фильм
18.30 Ўзбек наволари
19.00 «Шанба окшоми-да»
19.30 Ўзбек наволари
20.00 «Премьера» (рус)
20.30 Мировые хиты
21.00 Ўзбек наволари
22.00 «ГЛУБОКОЕ СИ-ННН МОРЕ» худ.фильм
23.50 Миксер



6.00 Новости
6.10 «Гении и злодеи»
6.35 Ирина Купченко, Олег Янковский в фильме «Поворот»
8.20 «Играй, гармонь любимая!»
9.00 «Слово пастыря»
9.15 «Здоровье»
10.00 Новости
10.15 «Смак»
10.55 «Борислав Брондуков. Комедия с печальным финалом»
12.00 Новости (с субтитрами)
12.10 Андрей Миронов в комедии Эльдыра Рязанова «Невероятные приключения итальянцев в России»
14.25 «Новые песни о главном»
18.00 «Времена»
19.00 «Как избавиться от мужа-тирана»
19.55 «В мире людей»
21.00 Время
21.20 «Цирк»
23.25 Х/ф «Хозяин морей. На краю земли»
1.40 Х/ф «Большие надежды»
3.35 Фильм «Дорогой Франк»
5.15 «Василий Лановой. Воспоминания о настоящем»

РТР

6.00 «Доброе утро, Россия».
7.30 «Студия Здоровья».
8.00 ВЕСТИ.
8.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
8.20 «Военная программа» Александра Сладкова.
8.45 «Утренняя почта».
9.25 «Субботник».
10.00 «Вокруг света».
11.00 ВЕСТИ.
11.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
11.20 «Формула власти». Премьер-министр Польши Дональд Туск.
11.50 «Очевидное - невероятное».
12.20 «Обидеть королеву. Вия Артаман».
13.15 «Сенат».
14.00 ВЕСТИ.
14.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
14.30 РОДНОЕ КИНО. Лариса Удовиченко, Ирина Мурзаева, Баадур Цуладзе и Роман Филиппов в фильме «Женатый холостяк». 1983г.
16.05 ПРЕМЬЕРА. «Ты - то, что ты ешь».
17.00 ПРЕМЬЕРА. «50 блондинок. Интеллектуальное шоу».
18.05 «Субботний вечер».
20.00 ВЕСТИ.
20.20 СДЕЛАНО В РОССИИ. ПРЕМЬЕРА. Анастасия Панина, Кирилл Жандаров, Ольга Волкова, Юрий Назаров и Елена Ивченко в фильме «Надежда как свидетельство жизни». 2007г.
23.50 Джейсон Биггс в романтической комедии Вуди Аллена «Кое-что еще» (США). 2003г.
1.55 Дженифер Лопес и Джим Кэвизел в фильме «Глаза ангела»
4.00 Крис О'Доннелл в комедии «В кругу друзей» (Ирландия).
5.40 «ХА». Маленькие комедии.

ЯКШАНБА 2

ЎЗБЕКИСТОН

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «БЕГОНА БАХОР». Б/ф. 2-кисм.
8.00-8.35 «Ахборот».
8.35 ТВ анонс.
9.00 «Болалар сайёраси»:
8.40 «Бизнинг кутубхона».
8.50 «КАТТА БУЛИШНИ ХОХЛАМАЙМАН». Б/ф.
10.00 «Саломатлик сирлари».
10.20 ТВ анонс.
10.25 «Заковат».
11.20 «АЧЧИК ЁЛҒОН». Т/с.
11.55 ТВ анонс.
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!» Кундузги дастур.
13.00 «КиноТеатр».
13.25 Такрор намоиш: «САРОЙ ЖАВОХИРИ». Т/с.
15.45 ТВ анонс.
15.50 «Оддий ҳақиқатлар». Ток-шоу.
16.35 «Азизим».
17.05 ТВ анонс.
«Болалар сайёраси»:
17.10 «Кўнғирокгул». М/ф.
17.45 ТВ анонс.
17.50 2008 йил - Ёшлар йили. «Ёшлик окшоми».
18.40 «Хандакал». Ҳажвий кўрсатув.
19.05 «Ёшлик таронаси». Файрат Усмонов.
19.25, 20.00, 20.55, 21.40 ЭЪЛОНЛАР.

19.30 «Тахлилинома» (рус тилида)
20.05 ТВ анонс.
20.10 «Оҳанрабо».
20.50 «Минг бир ривоят».
21.00 «Тахлилинома».
21.45 ТВ анонс.
21.50 «Кўхна оҳанглар».
22.10 «ТАТИ ДАНИЗЪЛ». Б/ф.
23.55-00.05 Тунги наволар.



6.55 Дастурнинг очилиши.
7.00 «Экипаж». Б/ф.
9.00 «Якшанба нуноштаси».
9.20 «Алия». Т/с.
9.55 «Иклим».
10.00 «Ватанпарвар».
10.50 «Келажақ овози».
11.00 «Болалар давраси».
11.30 «Маймоқвой». М/ф.
13.00 «Тараннум».
13.50 «SMS-музыка».
14.00 «Жумонг». Т/с.
14.40 «Journal».
15.00 «Титаник». Б/ф.
18.40 «SMS-музыка».
18.50 «Урик гуллаганда».
18.55 «Иклим».
19.00 «Давр». Ҳафта якуни.
19.30 «Кўлаб навои».
19.50 «Аёлга таъзим».
20.00 «Акс». Ток-шоу.
20.40 «Ассалом, баҳор!»
21.00 «KINOMANIYA».
21.30 «Денгиз ҳукмдори». Т/с.
23.40 «Тунги парвоз».
00.10 «Юрт тинчилиги».

ТОШКЕНТ

7.30 «Салом, Тошкент!»
8.35 «Камилла». Телесериал.
9.00 «Телекурьер - маркет».
9.30 «Пойтахт» ахборот дастури.
9.45 «Интервью».
9.55 «Музыка SMS».
10.30 «Пойтахт» /рус/.
10.45 «Милатрос». Телесериал.
11.15 «Мысли вслух».
11.20 «Телекурьер-маркет».
11.40 Индийское кино: «Дорога любви» 1-2-серии.
14.30 «Истеъдод».
14.45 «Саргузаштлар ороли».
15.15 Кино: «Конли олишув». 1-2-кисмлар.
16.55 «Жизба».
17.20 Кино: «Конли олишув». 3-4-кисмлар.
19.05 «Телекурьер - маркет».
19.20 «Нима учун?»
20.05 «КИНОТАКДИМ».
20.30 «Тошкентда латифа».
20.40 «Открытая дверь».
21.10 «Мысли вслух».
21.15 «Анонс».
21.20-23.35 Кино SMS со звездами: «Особое мнение».
«Девушка из пригорода».
«Убийство Джесси Джеймса».

SPORT

8.00 «Хабарлар» (Ўзб. тилида)
8.20 «Куноқ стартлар».
9.00 «Бодроқ утрос».
10.00 «Хабарлар» (рус тилида)
10.20 Мультфильм.
10.30 «Пока все дома».
11.20 «Фазенда».

12.00 «Шижоат майдони».
12.50 - 14.30 Футбол. Ўзбекистон чемпионати.
«Насаф» - «Динамо».
«Андижон» - «Металлург».
18.00 «Версия».
18.25 Еврофутбол. Англия чемпионати «Болтон» - «Ливерпуль». Тўғридан-тўғри олиб кўрсатилади.
20.25 «Спорт уик-энд».
21.05 «Тайм-аут».
21.30 «Талкин». Информацион-таҳлилий кўрсатув.
22.00 «Дув-дув гап».
23.00 Еврофутбол. Тўғридан-тўғри олиб кўрсатилади.

ТВ-MARKAZ

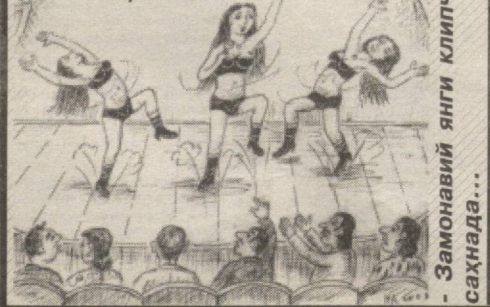
07.00 Ўзбек наволари
08.00 Мировые хиты
09.00 «Шанба окшоми-да»
09.30 «Бэби хитс»
10.00 Мультфильм
12.00 Мировые хиты
13.00 Ўзбек наволари
14.30 Сериял «ЖАССИ-ГА УХШАШИ ЙУК» 79-83 сериялар
17.00 Концерт
19.00 «Седьмой день»
19.30 Ўзбек наволари
20.00 «Премьера» (узб)
20.30 Ўзбек наволари
22.00 «ТРАНСФОРМЕ-РЫ» худ.фильм
00.35 Миксер

6.00 Новости
6.10 Мультимедийный проект «Гора самоцветов»
6.35 Борислав Брондуков в приключенческом фильме «Дело для настоящих мужчин»
7.50 Ударная сила. «Огненные стрелы пехоты»
8.40 Служу Отчизне!
9.10 «Умницы и умники»
10.00 Новости
10.10 «Непутевые заметки» с Дмитрием Крыловым
10.30 «Пока все дома»
11.20 «Фазенда»
12.00 Новости (с субтитрами)
12.10 Премьера. «Вячеслав Зайцев. Личная жизнь»
13.15 Фильм
15.35 «И все-таки я люблю...» Многосерийный фильм
20.50 «Две звезды»
23.00 Выборы Президента России. Информационный канал
2.00 Дмитрий Золотухин, Тамара Макарова в фильме «В начале славных дел»

РТР

5.55 К 70-ЛЕТИЮ БОРИСЛАВА БРОНДУКОВА. Наталья Гундарева и Евгений Киндинов в фильме «Вас ожидает гражданка Никанорова». 1978г.
7.30 «Сельский час».
8.00 ВЕСТИ.
8.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
8.20 «Диалоги о животных».
8.55 «Вся Россия».
9.10 «Комната смеха».
10.05 «Сам себе режиссер».
11.00 ВЕСТИ.
11.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА. НЕДЕЛЯ В ГОРОДЕ.
11.50 «Городок». Дайджест. Развлекательная программа.
12.20 «Сто к одному». Телеигра.
13.15 «Парламентский час».
14.00 ВЕСТИ.
14.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
14.30 «Фитиль №167». Сатирический тележурнал.
15.15 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
15.45 «Честный детектив».
16.15 ПРЕМЬЕРА. «Смеяться разрешается». Юмористическая программа.
18.10 Евгений Матвеев, Ольга Осетрова, Зинаида Кириенко, Юрий Яковлев и Вадим Спиридонов в фильме «Любовь земная».
20.00 Евгений Матвеев, Ольга Осетрова, Зинаида Кириенко, Юрий Яковлев и Вадим Спиридонов в фильме «Судьба». 1977г.
22.00 ВЕСТИ НЕДЕЛИ.
23.35 Станислав Любшин, Нина Русланова, Вера Глаголева, Ивар Калыныш и Любовь Соколова в фильме «Не стреляйте в белых лебедей». 1980г.
23.55 «Пятая студия». ВЫБОРЫ-2008. ВЫБОРЫ-2008. ПРЯМЫЕ ВКЛЮЧЕНИЯ.

Рассом — А. Ҳақимов



Замонавий янги клипчилар сахнада...



Менга ҳам битта сигаретингдан бер! - Анови «шўнқий» сотадиган ҳоладан олдим, бор сен ҳам ол.



Бир бойачча-нинг тўйида пуп «ёмғир» бўлиб ёғди



Aziz bolajonlar! Siz ham chizgan rasmlaringiz va yozgan ertaklaringizni o'z suvratigiz bilan birga bizga jo'nating. Yoshingiz va nechanchi sinfda o'qishingizni ham yozishni unutmang. Rasmlaringizni oq qog'ozga chizing. Xatlaringizni kutamiz!



GULYORA SHOKIROVA.
Toshkent shahar, Sirg'ali tumani, 277-maktabning 9 «V» sinf o'quvchisi.



ONAMGA

Mehribonsiz shunchalar,
Qadrdonsiz bunchalar.
Mening munis onam,
Mening qadrlil onam.

Kechalari uxlamay,
Alla aytgansiz menga.
Kunu-tun duo qilib,
Baxt tilagan onam.

Onalar baxtli bo'ling,
Mehribonlar taxtli bo'ling.
Mehribonim onam,
Qadrdonim onam.

Sizga shodlik, baxt tilayman,
Uzoq umr, taxt tilayman.
Mening go'zal onam,
Mening yagona onam.

Sevara RAHIMOVA.

Xorazm viloyati, Xazorasp tumani,
46-maktabning 5 «A» sinf o'quvchisi.

QUYONIM

Quyoning bor oppoqqina,
Ko'zlari munchoqqina.
Quyoning diq-diql etar,
Hovlida chopib yurar.
O'tlar berib boqaman,
Katta bo'lishin kutaman.

Robiya ILHOMOVA.

Toshkent shahar, Uchtepa tumani,
75-maktabning 4 «J» sinf o'quvchisi.

ONAJONIM

Ilk makonim beshikdan,
Allangizni tingladim.
Murg'akkina bo'lsam ham,
So'zlaringiz angladim.

Keling o'sha allani,
Eshitaylik onajon.
Onalarning bag'rida,
Ulg'ayadi bolajon.

Nazokat ILHOMOVA.

Toshkent shahar, Uchtepa tumani,
75-maktabning 4 «J» sinf o'quvchisi.



Malikabonu SANJAROVA.
Toshkent viloyati, Parkent shahri,
7-maktabning 3 «B» sinf o'quvchisi.

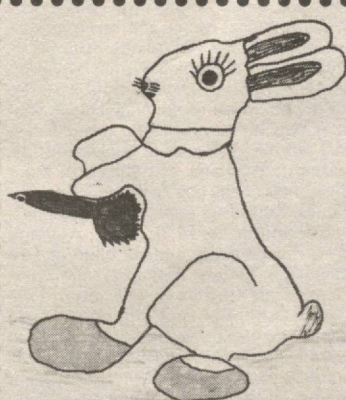
ONANG BO'LSA OLDINGDA

Tashvishsiz yashaysan olamda,
O'tmaydi kunlarin armonda.
Nasibang hammadan ziyoda,
Onang bo'lsa oldingda.

Erkalab uyg'otar har tongda,
Kiyiming tartibli, ozoda.
Nonushtang muhayyo har tongda,
Onang bo'lsa oldingda.

Ravshan ISMATOV.

Toshkent shahri, Shayhontohur tumani, 98-maktab-internatning
8 «A» sinf o'quvchisi.



Hamzabek BEKPO'LATOV.
Xorazm viloyati, Qo'shko'pir tumani,
26-maktabning 7 «A» sinf o'quvchisi.

Kunlaring o'tadi shod-xurram,
Yashaging keladi juda ham.
Hayoting osuda, xotirjam,
Onang bo'lsa oldingda.

Onajon, doimo yonimdasiz,
Go'yoki qalbmida, jonimdasiz.
Singlimni erkalab, sizni o'ylayman,
Umrin davomi jonimdasiz.



НИМА? НЕГА? НИМА УЧУН?

МАЙЯЛАРНИНГ ТАКВИМИ

Майялар вақтни ўлчаш учун икки хил тизимдан фойдаланишган. Бошқача айтганда, уларда икки хил тақвим мавжуд бўлган.

Биринчи тақвим 260 кундан иборат бўлиб, ҳар бири 20 кундан иборат уч ойга бўлинган. Иккинчи тақвимда эса худди ҳозиргидай 365 кун бўлган. Аммо унинг бошқа жиҳатлари мутлақо фарқ қилган. Хусусан, майяларнинг бу тақвиимида ҳар бири йигирма кундан иборат ўн саккиз ой ҳамда яна беш кунлик вақт бор эди.

Бу икки тақвимдан ҳар хил мақсадларда фойдаланилган. Жумладан, 260 кунли тақвим келажакни башорат қилишда қўлланилган. Иккинчиси эса қишлоқ хўжалик фаолиятини кузатиб бориш, муҳим воқеалар ва диний байрамларнинг вақтини аниқлаш учун хизмат қилган.

МАЙЯЛАРНИНГ ТЎП ҲИМИ

Майялар учун тўп ўйнаш шунчаки кўнгилочар ўйин ёки жисмоний машқ бўлмаган. У чқур диний аҳамиятга эга эди. Тўп Кўёшни, ўйин майдони эса Борлиқни англатган.

Майялар бу ўйинни бир кишидан ёки гуруҳларга бўлиниб ўйнаганлар. Ўйинчилар тўпни маълум баландликка тик ҳолатда ўрнатилган



ҳалқа орасидан ўтказишлари шарт бўлган. Ўйин шартига кўра, улар тўпни тирсак, тизза ва беллари билан уришлари мумкин эди.

Тўплар каучукдан ясалган. Тизза, тирсак ва белларини зарбалардан химоя қилиш учун ўйинчилар чармдан махсус боғичлар ясаб олганлар.

МАЙЯЛАРНИНГ ЭХРОМЛАРИ

Майяларнинг эхромлари мисрликларникидан фарқли равишда зинапоя шаклида қурилган. Қолаверса, Миср эхромлари учқур бўлиб тугаган бўлса, майяларникининг энг тепасида махсус майдонча бўлган. Шунингдек, эхромнинг олд томонидан юқоридаги майдончага чиқадиган пиллапоялар қурилган.

Тепадаги майдончада худонинг тасвири ва ҳайкалчалари сақланган, ҳамда шу ерда худо шарафига тadbирлар, қурбонликлар ўтказилган. Майялар ва Миср эхромларининг энг асосий фарқли жиҳати мисрликлар бу бинолардан ўз фиръавнларини дафн этиш учун хобхона сифатида фойдаланганлар. Майяларда эса у ибодатхона вазифасини бажарган.

АЦТЕКЛАР ҲАҚИДА

Ацтеклар, уларни шунингдек "Кўё халқи" деб ҳам аташади. Улар кўчманчи ҳаёт кечиришган. Фақат 1156-1370 йиллар оралиғида ҳозирги Мексиканинг марказий ҳудудларига келиб ўрнашшган.

Афсоналарга кўра, бу халқ афсонавий Ацтлан деган жойдан кўчиб кетишган. Уларнинг номи ҳам ана шу жой номидан олинган. Афсонада айтилишча, ац-



теклар бу ҳудуддан Уицилопочтла номи бош худодларининг топшириғи билан кўчиб кетганлар.

Улар узоқ йиллар жойдан жойга кўчиб юрадилар. Фақатгина Тескоко қўли атрофига келганларида кактус дарахтида кўниб турган бургут уларга янги манзиллари ва шаҳар қуришлари лозим бўлган жойни кўрсатади. Шу ерда улар кейинчалик улкан империяларининг маркази бўлиб қолган Теночтитлан шаҳрига асос солишади. 1431 йилда давлат тепасига тўртинчи монарх Ицкоатля келгач, ацтекларнинг босқинчилик сиёсати бошланади.

Ацтеклар жуда жанговар халқ бўлишган, шу билан бирга савдо-сотик билан ҳам шугулланишган. Ацтек савдогарлари қўшни ўлкаларга бориб, савдо қилиш билан бирга у ерларда халқ қандай яшаётгани, шаҳар ва қишлоқларининг жойлашуви қабила ҳақида маълумотлар ҳам тўплаганлар. Бошқача айтганда, улар разведка фаолияти билан ҳам шугулланишган.

АЦТЕКЛАРНИНГ ҲАРБИЙ ЮРИШЛАРИ

Ацтеклар инсоният тарихидаги энг жанговар, босқинчи халқлардан бири бўлишган. Оилада ўғил бола туғилганда доя қақалоқнинг кафтига кичкина камон ва ўқ қўйган. Бу билан қақалоқ келажакда моҳир жангчи бўлиб улғайишига умид боғланган.

Уруш ацтеклар учун илоҳий аҳамиятга эга бўлган. Ацтеклар биринчи навбатда ўз худодларига қурбонлик қилиш учун асирларни қўлга киритиш мақсадида қўшни қабила ва халқлар



худудларига бостириб кирганлар. Шунингдек, улар бўйсундирилган халқлардан озиқ-овқатлар, хом-аше ва бойликлар шаклида катта-катта ўлпонлар ҳам олиб туришган.

ДАРМОН тайёрлади.

Хар гал бу воқеани эслаганимда энг аввал ҳаёлимга ўзим кўрмаган Сурайё келади.

...Тошкентда университетни битириб Марғилонда ишлаш бошлаган кезларим эди. Тез-тез Фарғонага-пединститутда ўқийдиган ҳамқишлоқларим олдига бориб турардим. Ўша борганимда сентябрь охирида қолган. Ўшқонга кирсам таниш эшик кулф. Ҳафсалам пир бўлиб эндигина қайтмоқчи эдим, қўшни хонадан бир қиз чиқиб қолди.

- Сизга ким керак эди? Кеча ҳамма пахтага кетди. Фақат бешинчи курслар қолган холос, - деди у менга қараб.

- Қаерга кетишди?

- Келинг, хонага кириб тулинг, қаергалигини билиб бераман.

Ичкари кирдим. Хонада кўзлари катта-катта чиройли бир қиз ўтирарди.

- Дугонам билан гаплашиб тулинглар, мен ҳозир келаман, - дея боғи қиз хонадан чиқиб кетди. Бироз жимликдан кейин сўрадим:

- Марғилонликмисиз?

- Қандай билдингиз? - ажабланди қиз.

- Кийинишингиздан, - дедим унинг эг-нидаги ял-ял ёниб турган атлас кўйлагига, бошидаги гулдор ироқи дўпписига ишора қилиб. Сўнг шўхлигим ҳам тўтди: - Кўзларингиздан ҳам.

У хиёл бош кўтарди. Шахло кўзлари дардчил эди. Ҳазилимдан хижолат кечдим ва бошқа чурк этмай ўтиравердим. Дугонаси келиб менга манзилани айтиди. Раҳмат айтиб кўзгалдим.

- Мен ҳам бора қолай, - марғилонлик қиз ҳам ўрнидан турди.

- Вой, намунча?! - дугонаси елка қисди.

- Бошинг келиб оёғинг кетадими? Тузукроқ гаплаша олмадик ҳам. Боя бир гап айтмоқчи эдинг, шекилли...

- Кейин, - у беҳол кўл силтаб, қаравотда турган сумкасини олди. Бирин-кетин кўчага чиқди. Автобус бекатида турарканимиз "Ўлимиз бир экан" дедим бошқа гап тополмай.

- Сиз ҳам Марғилонгача? - у мени энди кўраётгандай синчков қаради. - Марғилонликка ўхшамасиз.

- Ишга келганман.

Автобусда анчагача жим кетдик. Кейин у менга ялт этиб қараб дабдурстдан:

- Сизга ишонса бўладими? - деди.

Хайрон қолдим. Унинг маънос кўзларидаги дард қучайган, салга йиғлаб юборай деб турарди.

- Агар сизга айтмасам ҳозир юрагим тарс ёрилиб кетади. Ҳаммасини дугонамга айтиб юрагимчи бўшатишмоқчи эдим. Ўшқонга ҳам атайин шунга боргандим... Айтолмадим. Агар вақтингиз бўлса вокзалга тушас. Бирровга...

Таажжубим ошди. Автобусдан тушдик.

- Бугун пайшанба, тўрт кун бўлаяпти, - деди у хўрсиниб. - Отанинг дағдагасидан аямнинг йигар-багри эзлиб қонга тўлди. Синглим яқшанба кун тунда... айтишга ҳам тилим бормайди... уйдан кетиб қолди. Маҳалламиздаги бир йигит билан. Қарайлик-чи, ўша кун қайларга поезд ўтганикин.

Жадвали кўздан кечирар эканмиз: "У томонларда палон қариндошимиз бор, бу томонларда пистон қариндошимиз бор, балки ўша ёққа кетгандир", деб у бир-икки жойнинг номини тилга олиб қўйди. Қайтаётганимизда эса:

- Эшикка сира оёғим тортмаяпти, - деди пичирлаб. - Уйимиз гўё дўзах! Остонадан хатлашга юрагим бетламайди. Мен ҳам бор-э, деб ҳаммасига кўл силтаб кетворай дейман-у андиша қиламан, ўзбекчилик, мусулмончилик, яна аямни ўйлайман.

- Юринг, бироз айланылайик.

- Майли.

Унинг рози бўлганидан бадтар хайрон қолдим.

Марғилоннинг донғи кетган Охунбобоев боғига бориб холироқ бир ўриндик топиб ўтирдик.

Қиз хўрсингани бошлади:

- Барига отам сабабчи, унинг хурмача қилиқларини сабабчи. Тўрт йил бурун мен институтга кирган йили ҳаммаси янши эди. Отам автобазада шофёрлик қиларди. Топиш-тутиши ҳам, обрўси ҳам дуруст эди, оиламиз тинч, рўзгоримиз бут

эди. Ўша йили хонадонимизда бешинчи фарзанд туғилди. У ҳам отамнинг истагига қарши қиз эди. Шундан кейин бирдан ўзгарди-қолди. Баъзан чойхонадан ичиб келадиган одат чикарди. Шундай кунларда "Ҳадеб қиз туғаверасан" деб аямни урадиган, уйда жанжал кўтарадиган бўлди. Кейин бу ҳол унинг кундалик одатига айланди. Энди уйимиздан ҳар кун жанжал-тўполон аримасди. Бечора аям тишини-тишига қўйиб барига чикарди. Отам қаттиқ маст бўлиб келганда эртасига ишга ҳам бормасди. Секин-аста тулпа-тузук обрўси маҳаллада ҳам, ишхонада ҳам йўқолди. Насиҳат қилмаган одам қолмади маҳаллада. Лекин тузалмади, охири ишдан бўшатишди. Тагин бир-икки жойга ишга кириб, яна шу ичкиликни деб у ерлардан ҳам ҳайдал

худди бизнинг уйимиздаги муҳитга ўхшаб. Ҳамма уйкуда, опам ҳам. Балки у орзулар ҳақида ширин-ширин тушлар кўраётгандир. Ҳа, бу уйда, бу эшикда фақат тушдагина барзу нарсаларни кўриш мумкин. Аям-чи! У ҳам кун бўйи чеккан захматларидан қутулиб пича ором олаётгандир. Йўқ-йўқ, бу уйда ором қайда? Отам тузалмас экан, аямга ўнгида ҳам, тушида ҳам тинчлик йўқ бу уйда. Эҳ, бу кеча мен ҳам унинг шундоқ ҳам чексиз аламлари ёнига тагин қанча-қанча ташвиш қўшаман-а. Дахшат! Она дардини олиш ўрнига унинг дардига дард қўшсанг! Лекин, нима қилай? Қиз бола бошимни қай бир остонага урай?! Беилжман, ая! Кечиринг! Агар кечиролсангиз... юрагим қон, кўзларимда шашқатор ёш билан ёзаялган буларни. Сабринг

Ҳикоя

отамнинг уйга маст-аласт келишларидан беэи бўлдим.

Ая! Бу ёғига кўпма қайғураверман! Бардам бўлинг! Ёлгон-яшиқ гапларга ишонманг! Мени енгилтақликда айбланманг! Бир кун қошингизга қайтаман!

Хайр! Аяжон!...

Сурайё.

23 сентябр. 198... йил!

- Ўша кун аям билан воқеани қай тарика отамга айтиш азобида кунни кеч қилдик. Кечкурун отам яна одатдагидек маст келди. Айтолмадик. Эртасига ҳам азонлаб чиқиб кетди, қай аллопта қайтиб келиш ҳам номаълум эди. Яна кунни туз тотмасдан ўтказдик. Оқшом эшикдаги сўрига жой қилиб эндигина бир пиёладан чой ичиб ўтиргандик, кўча эшиги тепки зарбидан тарақлаб очилиб кетди. Отам гандираклаганича кириб келди. Йўлакдаги сув тўла тунука чойнакни бир тепиб ағанатди, бақирганча келиб сўридаги хонтахта устидаги идишларни ҳар томонга отиб синдирди, сўнг бизга хунук тикилди. Аямнинг ранги доқадек оқариб кетди, кичик сингилларим қўркувдан кўзларини пиёладек-пиёладек очганларича аямнинг пинжжарига сўқилишди.

- Ҳаммангини... ҳаммангини ўлдираман! Ўлдириш керак, қутулиш керак! Битта қўймай, битта-битта! Манжақайлар! - деди-да, аямнинг юзига шапалок тортди юборди. Сингилларим хўнграб йиғлай бошлашди. - Қиз туғавердинг қаторлаштириб, қўриб қўй оқабирини, шарманда қилди, шарманда! Юзимга оёқ босиб кетди, тириклайин ўлдириди, ерга қўмди, бош кўтариб юриш уят энди! Қўлимга тушсин-соғ қолмайди! Худди ўша Нурхоннинг бўғизлагандек бўғизлайман. Токи у ҳам бутун Марғилонга ибрат бўлсин!

Отам бақира-бақира охири уйга кириб кетди. Аямнинг ҳам, бизнинг ҳам кўзларимиздан дув-дув ёш оқарди. Ҳеч ким пиёлага қайта қўл урмади.

- Эшитибди, - пичирлади аям орадаги совуқ жимликни бузиб. - Отанга қийин, харна қилса-да, эр киши... Бегона-

ларнинг оғзидан эшитгани ёмон бўлди-да. Қаерларда юрганикин-а, Сурайё!

- Эрта-индин дараги чиқиб қолар ёки ўзи келиб қолар, - дедим аямга таскин бериб.

- Йўқ, йўқ! Келмагани дуруст. Бўлар иш бўлди, бўёги кўчди. Отанга шу жаҳли устида қўринса, у айтганини қилишдан ҳам тоймайди. Ишқилиб қаерда бўлса ҳам боши омон бўлсин!

Аям Сурайёни бир оғиз қораламади. Илгарилари ҳам доим уни: "Энг эсли, энг фаросатли, энг чиройли қизим", дерди. У ростдан ҳам барчамиздан гўзал, ақли эди. Ҳеч нарсадан тап тортмай фикрини доим очик айтарди. Ёлвориларидан наф бўлмаган, аям билан тортишиб қоларди:

- Газетага ёзиш керак! Тузалмаса ичувчиларни тузатадиган касалхонага жўнатиш керак!

- Нималар деялсан, жинни қиз, ўз отангини-я, биров эшитса уят бўлади, маҳалла-қўй нима дейди? Бунақа бўлмағур гапларни қаллангдан чиқариб ташла!

Сурайё кўп китоб ўқирди. Ўқиганлари тўғрисида тортишсини яхши кўрарди. Ўтган йили мактабни тугатди-ю, "Атлас" артелига ишга жойлашди, кейин пединститутнинг тил-адабиёт факультетада сиртдан кириб олди. Ишлаб туриб ўқийман, опам кундузгида ўқияпти-ю, деб шундай қилди. Армияга кетган Раҳимжондан хат олиб турарди. Яқинда у келганди. Унинг совчиларига отам совуқ муомала қилган...

(Давоми 13-бетда)

Сурайё

ди, бутун Марғилонга ёмонотлик бўлиб танилди, кимсан — "Шариф пиён-Шариф алкаш". Бирор жой ишга олмай қўйди. Маҳалладагилар ҳам, қариндошлар ҳам гапира-гапира охири сувюкмас отамдан кескин юз ўгиришди. Икки йилдан буён ишламайди, аммо ичишни сира қанда қилмайди. Ичиш учун эса пул керак! Аямнинг ойлиги, Сурайёники рўзгор тебратишга бемаъл олтарди. Мен ҳам стипендиямдан орттирсам орттириб келаманки, уйдан бир тийин олмайман. Кейин бўш пайтларимизда тиккан дўппиларнинг пули... хуллас бировдан кам яшамасдик. Аммо, отам... не-не пешона теримиз билан топан пулларни ичкиликка совуради. Агар аям бир кун пул бермаса, уйимиздаги ёлғиз соғин сигирини бозорга етаклайди, "Ҳаммангни уйдан қуваман, ўлдираман, уйга ўт қўяман", деб дағдағасини бошлайди. Пул олмаса, айтганларини қилишдан ҳам тоймайди...

Синглим Сурайё ўша оқшом анча вақтгача чирокни ўчирмай ўйчан ўтирди. Эндигина кўзларим илинган экан.

- Опа, ухламадингизми? - дея сўраб қолди, у бир маҳал.

- Нимайди, - дедим кўзларимни ишқалаб.

- Пича гаплашмоқчидим.

- Тагин орзуларинг ҳақидами? - дедим. Билсангиз, у жуда кўп нарсаларни орзу қиларди. Ҳаётни ҳаёлидагидек покиза ва беғубор бўлишини хоҳларди. Ҳаёлпараст эди. Бу йил ўн саккизга қираётганди. Ой деса ойдаи, кун деса кундай ҳусни бор эди.

- Йўқ, бу гал бошқа нарсалар ҳақида, - деди у жиддий. - Яқинда Саид Аҳмадининг "Қирк беш кун"ини қайта ўқиб чиқдим. Лутфинисо Азизхон билан қочиб боплаган экан. Биласанми, опа, қочиб кетишларига уларни нима мажбур қилган?

Мен ўйлабди қолдим. Ўқигандан мен ҳам у китобни.

- Муҳит, - деди у.

- Қочишгани учун тақдирлари жожеа билан тугади-ку!

- Э, опа, у замонлар бошқа эди. Ҳозир ҳар ким ўз тақдирини ўзини курашади, ўз тақдирини ўзи яратди.

Кейин ухлаб қолмадим. Эрталаб уйғонсам, Сурайё йўқ. Ҳатто ўрин солинмаган. Шошиб тоқчага қарадим: у хужжатларини сақлаб юрадиган чамадонча ҳам кўринмайди. Кўнглимга қулғула тушди. Стол устида эса унинг кундалигидан йиртилган бир саҳифа ётарди. Мана у, сумкамда олиб юрибман. Нималарни ёзибди денг, бечора синглим... Ўзингиз ўқий қолинг.

"Тун зулмати тобора қуёқлашмоқда,

- Суратчи келяпти, суратчи! Қишлоғимизда бу хабар ёмғирдан кейин чиққан қуёшдек ҳаяжон, севинч олиб қирарди. Чўл бағридаги дўппидек маҳалламизга сураткаш унчалик серқатнов эмас, йилига бир-икки марта, шунда ҳам кимнингдир кистови билан бирров келиб кетарди. Ва ҳар сафар тўғри бизниқига-раиснинг хонадонига кириб борарди. Чой-пой ва қолган манзиллардан кейин буюртма қилган хонадон томон орқасидан бир тўп бола эргаштириб равона бўларди. Энамнинг табирича "олиф-тапасон" кийинган амаки-

ларим ҳудди акасини кўрганга кетаётгандек тараддулланиб олишибди, - деди қулиб. Расмга боғ саҳнида, ҳовли-мизнинг энг яшил бурчагида тушадиган бўлди. - Келинг, сизга ҳам чиройли рўмолингизни ўратиб қўй, - дея онам сўрининг энам ўтирган тарафига айланиб ўтди. - Йўқ, керакмас. Мен расмга тушмайман! Энамнинг дабдурустан айтган гапи ҳаммамизни ҳайрон қолдирди. Айниқса, онам иккимининг тарвузимиз кўлтиқдан тушди. - Ие, бу нима деганингиз, - таажужбланишга тушди дадам. - Сизсиз суратга ту-

сураткаш Одил ака ҳам қўшилиб кетди: - Набирангиз учун бир мартагина нотўғри иш қилсангиз нима қипти? Ана, нариги кўчадаги дугонангиз борку... ха-а, Мастон буви, ўшаёам армиядаги болам мени кўрсин деб, икки-уч марта тушди-ку. - Вой Мастон ўлмагур-ей, рост айтаясанми? Сураткаш гапини қайта-қайта тасдиқлади. Энам сал юшмагандек бўлганини кўриб, ҳаммамиз баравар ёпишдик. Билмадим, қанча вақт уриндик, охири да-дамнинг тоқати тоқ бўлди.

Турмуш сабоқлари

Шифохонада дам олиш қуна-ри жуда зерикар-ли ўтади. Эрта-лабки муолажа-лар тугагач, кейин нима билан шуғулланишни билмай қоласан, киши. Эринибгина газета вақар-лаб ўтирирдим. Шунда ногаҳон мендан бироз нарида ўтирган икки беморнинг ўзаро суҳбати қулоғимга чалинди. - Сиз қаердансиз, биродар? - Қорақўл туманидан. - Ўх-ўх. Роса қўйлар кўп бўлса керак. - Қизиқиб қолдингиз. Қўй ке-ракми дейман? Ҳамсуҳбат бироз жим қолди. Кейин ўзича нималарнидир хомчўт қилиб, шеригига юзланди. - Агар у ёқдан қўй келтириб сотса, қандай бўларкин? - Э-э, шуни ҳам ўйлаб ўтириб-сизми? Агар истасангиз, бир оғиз сўз. Фақат, бу иш билан

гани яхши, дейдилар-ку, ахир. Танишим берган манзил бўйи-ча йўлга отландим. Вилоятнинг тайинланган туманига етиб бо-риб, у ишлайдиган базани су-риштирдим. Шундай катта таш-килотнинг раҳбарини кўпчилик танишига шубҳа қилмасдим. Аммо бирор киши ёрдам кўрсата олмади. Чунки мен сўраган базанинг ўзи йўқ экан. Шунда туман деҳқон бозори-даги чойхонага кириб, дардим-ни баён қилдим, кимни йўқлаб келганимни тушунтирдим. Чет-даги даврада ўтирганлардан бири: "Сиз бир пиёла чой ичиб тулинг. Мен ҳозир суриштира-ман", деганча чиқиб кетди. Дар-ҳақиқат, кўп ўтмай, қулимсираб кириб келди. "Меҳмон, сизни ҳам куттириб қўйдим, уэр. Аммо айтган одамнингизни топдим, қани кетдик". Машинада қўзланган манзилга етиб келдик. Эшикни уйкудан

ЭНАМНИНГ ЁЛФИЗ СУРАТИ

нинг кўпинча жин-галак сочлари усти-га кўндириб қўйи-ладиган кўзойнаги, тумшуги тупроққа ботгандаям усти ялтираб тургувчи пошнаги туфлиси, ичидаги қушчаси бирон мартаям учиб чиқмаган «апа-парати» - ҳаммаси биз учун қизиқар-ли, томошабоп эди. Бу сафар сурат-каш айнан бизни-кига келган. Қора денгиз флотига хизмат қилаётган акамнинг илтимос-ига кўра ҳаммамиз тўпланиб расмга тушадиган бўлдик. - Суратчи келяпти! Қўшни боланинг ҳовлиққан овозини эшитибок онам ик-ковимиз чирт-чирт узиб тераётган ўсмамизни бир чет-га улоқтирдик. Кат-та уйдаги сандик қошига биринчи бўлиб етиб бордим. Икковлашиб зилдек қопқокни кўтариб,



-Бўпти, бас қилин-лар, расмга ҳеч ким тушмайди! Рашид со-гинган бўлса, келиб кўриб кетади. Соддагина онажо-ним дарров шу гап-га ишона қолди: - Вой, армиядан-а? - Ҳа, армиядан. Қора денгиздан! - Бечора болагинам, тоза хафа бўла-ди энди... Ниҳоят, гап набира-сига тақалганда энам ўрнидан кўзгалди: - Ээ, гуноҳ ўзла-ринга, билиб қўйларин! Онам иккаламиз "урре"лаб, кийик-дек сакрадик. Беҳи-нинг напармон гул-лари кўринадиган жойда, энамни қоқ ўртага ўтказиб расм-га тушдик. Сурати-миз жуда тиниқ, чи-ройли чиқди. Бу бир умрга хотирам китобига туширилган энг ёрқин лавҳа бўлиб қолди. Фақат энам кўролмади-лар... Орадан тўрт

кун ўтгач, чаккасига райхон тақиб, сўрининг тўрида тас-бех ўгириб ўтирган жойида фоний дунё билан бир нафас-да ҳайрлашди... Кейинчалик билдик - Мастон буви хонадонидегилар уму-ман суратга тушмаган эканлар. Расм солинган хатда эса да-дам энам айтган сўзларни шундоғича ёзиб қўйвердилар: "Энажонинг, кўриб турганим-дек, соғ-саломат. Айтаяптики, сен келгунингча омонатини топширгиси йўқ экан!"

кун ўтгач, чаккасига райхон тақиб, сўрининг тўрида тас-бех ўгириб ўтирган жойида фоний дунё билан бир нафас-да ҳайрлашди... Кейинчалик билдик - Мастон буви хонадонидегилар уму-ман суратга тушмаган эканлар. Расм солинган хатда эса да-дам энам айтган сўзларни шундоғича ёзиб қўйвердилар: "Энажонинг, кўриб турганим-дек, соғ-саломат. Айтаяптики, сен келгунингча омонатини топширгиси йўқ экан!"

кун ўтгач, чаккасига райхон тақиб, сўрининг тўрида тас-бех ўгириб ўтирган жойида фоний дунё билан бир нафас-да ҳайрлашди... Кейинчалик билдик - Мастон буви хонадонидегилар уму-ман суратга тушмаган эканлар. Расм солинган хатда эса да-дам энам айтган сўзларни шундоғича ёзиб қўйвердилар: "Энажонинг, кўриб турганим-дек, соғ-саломат. Айтаяптики, сен келгунингча омонатини топширгиси йўқ экан!"

Гулчеҳра АСРОНОВА,
Фарғона шаҳри.

МАҚТАНГАННИНГ УЙИГА...

ўзим шуғулланмайдим. Тўртта ўғил казо-казо ишда. Айтсам бўлди. Ав-тобуснинг юкхонасига бир-икки тонна тирик қўй бо-сиб юбораверишди. Суҳбатдош гўё юкхонадан маъ-раб тушиб келаётган қўйларни санаб олаётгандек, оғзининг та-ноби қочди. Хангомани тинглаб туриб, бир мақтанчоқ билан юз берган воқеа кўз ўнгимда гавдаланди. Бир неча йил муқаддам Наман-гандаги санаториялардан бири-га аёлим билан борган эдик. Одатта кўра янги келувчилар би-лан танишув маросими ўтказил-ди. Биз билан ёнма-ён хоналар-да турувчиларни меҳмонга ча-кирдик. Улар турли вилоятлар-дан келишган экан. Танишув жуда яхши ўтди, мириқиб дам олдик. Тарқалиш чоғида санато-риядан кетгач, албатта бир-би-римизни йўқлаб туришга ваъда-лашиб, манзил алмашдик. Қоидага кўра олдин келганлар олдинроқ кетишди. Икки ҳаф-тадан сўнг биз ҳам уйга қайтдик. Меҳнат таътили тугашига ҳақи-ўн кун бор. Шунда берган ваъ-дам ёдимга тушиб, танишув ке-часидан кейин ҳам бир неча кун ҳамсуҳбат бўлган танишларим-дан бирини йўқлаб боришга қарор қилдим. Зеро, ўзини база директори, дея таништирган бу ошнамиз: "Бизниқига бормасан-гиз хафа бўламан", деб қайта-қайта таъкидлаган эди. "Юздан ортиқ қўйим бор. Биттасини сизларга бағишламасам кўнглим жойига тушмайди". Ҳурмат бўлса, шунчалик бўлар. Эркак кишининг сўзи ерда қол-гунча, шайтоннинг бўйни узил-

қовоқлари шишиб кетган уй эга-си очди-ю, бизларни кўриб дов-диради. У бир менга, бир бош-лаб келган кишига қараб: "Ке-линглар", деганича туриб қол-ди. Яхшиямки, ҳамроҳим ҳушёр-лик қилиб, уни хижолатдан қут-қарди. "Меҳмон пойтахтдан сиз-ни кидириб келган эканлар. Тўғри бошлаб келавердим". Меҳмон бироз ўзини ўнглаб олиб, бизни уйга бошлади. Бир пиёладан чой ичилгач, шеригим уэр айтиб, қайтиб кетди. Биз бир қанча вақт санаторияда ўтган қунарни эслашдик. Суҳ-бат давомида уй эгасининг ба-зада директор эмас, машина-трактор паркида қоровул бўлиб ишлашини билиб олдим. Кенг ҳовли ва томорқани айланиб кўриб, қўйнинг қийини ҳам кўрмагач, уй эгаси қулоққа роса лағмон илганига ишонч ҳосил қилдим. Тайёрланган таомга ҳам қаердангиз гўшт топиб ке-линиши эса масалани янада ойдинлаштирди. Назаримда, меҳмон таомни эмас, таом уни егандек бўлди. Овқатдан сўнг чой устида гурун-курдик. Аммо гапимиз-гапимиз-га қовушмади. Уй эгаси бизга тик қарашга ботинол-масди. Чамамда, шеригимиз "мақтансанг-мақтангин, мусо-фирчилик-да" деган ақидага амал қилган, йўқлаб боришим-ни ҳаёлига ҳам келтирмаган бўлса керак. Уни хижолатдан қутқариш учун тезроқ ҳайрла-шиб, йўлга отландим...

Бахтиёр МАНСУРОВ

(Боши 12-бетда)

Мухайё ҳикоясини тугатганда кўзлари жижка ёш эди. Мен унга дурустроқ та-салли ҳам бера олмадим. У кетишини айтиб кўзғолди. Боғ дарвозаси олди-га етганимизда тўхтади-да, менга қараб: - Шу ерда ҳайрлашайлик, - деди. - Кузатиб қўман. - Кераги йўқ. Шундоқ ҳам сиз учун аҳамияти бўлмаган сўзларини тинг-лаганингиз учун ҳам раҳмат! Хайр, энди! - Бошқа кўраманми сизни? - Ҳоҳлати йўқ! - У кўз ёшларини ар-тиб, хафа бўлган дегандек хиёл жил-майди. - Хайр! - Балки синглингиз ҳақида эртага яхши хабар келиб қолар... - Майли, иложини топсам эртага соат беш-ларда шу ерга бирров келиб кетарман. Эртасига боғ дарвозаси олдида уни кутдим. Келишига жуда ишонгандим. Ле-

Сурайё

кин, у келмади. Фақат рўпарамда ўн-ўн икки ёшлар чамасидаги бир бола пайдо бўлди-да: "Мухайё оламдан", деганча қўлимга бир хат тутказди-ю чопиб кетди. Унга бир оғиз гапиришга ҳам улгурмадим. "Кеча уйга келгач, қилган ишимдан пу-шаймон бўлдим. Нима бўлди ўзи, мен-га? Қаранг, сизга, умримда биринчи мар-та кўрган нотаниш одамга нималар деб валдирадим-а. Бемаъни гапларини эсласам, ўзимга нафратим ошиб кетаяп-ти. Ўзингиз ўйланг, қайси инсон ўз жи-гарини-отасини биринчи дуч келган

одамга ёмонлайди? Бутун Марғилон билган ишларни гўё бу ҳам камлик қилгандек кўринганга сўзлаб, ош-кор қилиб юрибман-а. Агар бу қилмишимни аям билсалар оила-мизнинг "донғи"ни ҳар жойларда дос-тон қилиб юрибсаним, деб эзиладилар. Сиздан илтимос, кечаги учрашуви, менинг телбалардек айтган гапларимни унутинг, бу ҳақда иккимиздан бошқа ҳеч ким билмасин, эслаб ҳам, бировга гапи-риб ҳам юрманг! Ўйлайманки, сиз мени тўғри тушунасиз. Кеча ва бугун вақтингизни олганим у-чун уэр. (Шу ерга етганда хатнинг тўрт қатори устидан ўқиб бўлмас қилиб чизиб таш-ланган эди). Сиздан сўнгги ўтинчим, мени изла-манг, ётоқдан ҳам суриштириб юрманг.

Мен энди жуда кўп нарсаларга шубҳа билан қарайдиган, қўрқок бўлиб қол-ганман. Кечаги дадиллигим ва бугунги қўрқоқлигим орасида ер билан осмон-ча фарқ борлигидан ажабланманг. Кеча мени нима мажбур қилди билмайман, балки сизнинг кўзларингиздаги киши-га ҳамдард боқувчи яширин меҳр са-бабчидир...

Хайр! Мени тушунинг! Синглимнинг дарағи чиққан бахтли қуналар келганда сизни эслаб юрман. 28.IX.198... йил Илтимос, хатни ўқигач йиртиб ти-шланг! Мухайё". Мен тез орада Тошкентга-ишга кетади-ган бўлиб қолдим. Мухайё билан эса қайта учрашш насиб қилмади. Аммо ўша воқеа ҳақида менга Сурайёни эслатади. Адҳам ДАМИН

ШАМОЛЛАШГА ҚАРШИ СУ ЖОК

Қишда

катталар ва болалар микроблар юкиши натижа-сида тез-тез шамоллаб қолишади. Лекин йўтал-тумов, томоқ оғриғидан дори-дармонсиз тез тузалиш ва бунинг олдини олишнинг ажойиб воситаси бор. Бунда бизга қадим-ги шарқ табиблари қўллаб келган Су жок усули катта ёрдам беради.

ОДДИЙ ВА ЗАРАРСИЗ

Су жок нима ўзи? Корей тилида "су" бармоқ, "жок" эса тоvon, деган маънони англатар экан. Су жок эса тоvon ва бармоқлар орқали даволашнинг энг қадимий усули ҳисобланади. Шарқ донишмандлари бармоқ ва тоvon тузилишининг инсон танаси тузилишига ўхшабини аниқлаганлар. Уларда танамиздаги барча аъзолар билан боғлиқ бўлган қўллаб нуқталар мавжуд экан.

Бироқ су жок усулидан фойдаланишни ўрганиш узоқ вақт талаб қилади. Су жокни яхши ўзлаштириб олган мутахассислар амалда жуда кўп усуллари-ни қўллайдилар. Улар турли хил ўлчамдаги бир қанча уч юмалоқ таёқчалар, роликсимон шарчалар, эрмондан тайёрланган сигареталар, магнитлар ва бошқа нарсалар билан ўқалайдилар. Бироқ су жокнинг жуда оддий ва хавфсиз, ҳамма осонгина қўллаб оладиган усуллари бор. Су жокнинг тана аъзоларидаги нуқталарни аниқлашга ёрдам берадиган бир неча тизими мавжуд. Улардан энг оддийи эса нуқта танлашда мўлжалга олинadиган хашарот-симон тизим ҳисобланади.

ЗАРУР НУҚТАЛАР

Демак, энг аввал шамоллашдан қутулишга ёрдам берадиган нуқталарни топиб олишимиз керак. Уларнинг белгиларига қараб, бурун ва бурун тешиклари, томоқдаги бодомчалар, халқум, ўпкадаги касалликлар аниқланади. Шамоллаганда эса бармоқлар учидидаги тирноқлар, оёқ, бош ва тананинг кўкрак қисми безовта қилади.

Зарур нуқтани топишда адашмаслик учун ўша нуқтани кўрсаткич бармоғингиз билан босинг. Шунда бармоғингиз чуқур ботади, оғрик ва томир уриши сезилади. Энди эса биз таъсир қилишимиз керак бўлган нуқталар билан боғлиқ шамоллаш белгиларига эътиборингизни қаратамиз:

→ Тумов. Бурун билан боғлиқ нуқтани топиш жуда осон. Улар айнан тирноқлар остига жойлашган бўлади. (нуқтага таъсир қилиш учун тирноқ остидидаги ёстиқчани босиш kifоя. Нуқтага тўғри таъсир қилганингиздан сўнг бурун орқали нафас олиш енгиллашади.

→ Томоқ ва томоқдаги бодомча безлар даволанадиган нуқталар эса хар бир бармоқнинг букиш жойига жойлашган. Улар

босилганда томоқда ёқимли ис-сиқлик пайдо бўлади.

→ Нафас олиш аъзоларини даволаш билан боғлиқ нуқталар эса тирноқлар ёнига жойлашган. Ана шу нуқталарга таъсир қилиш, босиб ўқалаш тавсия этилади.

ЎҚАЛАШ УСУЛЛАРИ

Шамоллашни йўқотиш учун нуқталарга қандай таъсир кўрсатилиши керак? Аввало ҳамма бажара олиши мумкин бўлган ўқалаш усуллари ҳақида тўхталамиз:

1. Ушбу ўқалаш пайтида бир ёки бир нечта бармоқлар куч билан керакли нуқталарга босилади.

2. Бош ва кўрсаткич бармоқлар билан тери ва мушаклар қаттиқ, чимчилаб тортилиб, то қизаргунча тутиб турилади. Айниқса, ўпка қисмига боғлиқ нуқталарни шундай чимчилаб қўтариш катта фойда беради.

3. Ишқалаш ҳаракатлари битта ёки иккита бармоқ билан тез-тез бажарилади. Бош қисмига оид нуқталар хар икки қўл ва оёқларнинг бармоқларига жойлашган.

4. Бир неча бармоқларни куч билан босиб орқага-олдинга қарата ҳаракатлар билан ўқалаш ҳам шамоллашни тез йўқотади.

Ўқалаш минутага 160-180 марта бажарилади.

5. Битта ёки бир нечта бармоқлар билан зарур нуқталарни сезиларли даражада босиб, айланма ҳаракатлар билан ўқаланг. Бу муолажани 1 минутда 60 марта бажариш тавсия этилади.

УРУҒЛАР БИЛАН ДАВОЛАНИШ...

Тумов, йўтал ва томоқ оғриғини даволашда ўсимликлар уруғидан ҳам фойдаланиш мумкин. Шамоллашни йўқотишда редиска, қора мурч, гречиха, нўхат ва лимон уруғларининг ҳам фойдаси каттадир. Уруғлар янги ўсимлик ўстириш учун катта қувват манбаига эга бўлишади ва уларни зарур бўлган нуқталарга маҳкамлаб қўйилса, уйғонадилар. Улар ўсиб, биологик майдони оғрик аъзоларга ўзаро таъсир қилиб, соғайтира бошлайди.

Даволаш мақсадида зарарланмаган, ўстириш қувватига эга бўлган сара уруғлар танлаб олинади. Уруғлар оғрик нуқталарга пластир билан бир неча соатга ёпиштириб қўйилади. Сўнг уруғлар янгисига алмаштирилади. Вақти-вақти билан, тахминан 1-2 соатлар орасида 3-5 минут давомидида уруғлар босиб-босиб қўйилади. Уруғлар билан хасталикдан бутунлай фориг бўлгунча даволаниш тавсия этилади.

КИЗДИРИШ

Ўқаланган нуқталарни албатта киздириш лозим. Бу мақсад учун горчичник ёки қалампирли пла-стирдан фойдаланиш мумкин. Барчага маълумки, йўталда горчичник маъқул восита ҳисобланади. Уни кўкрак, белга, нафас олиш аъзоларига, шунингдек, бармоқлар ва тоvonга ҳам қўйилади. Горчичникдан унча катта



бўлмаган бўлак қирқиб олинади-да, илиқ (40-45 даража) сувга ботириб олгач, кўкракнинг оғрик жойига қўйилади. Горчичник 5-20 минут, яъни тери кизариб, сал ачишиш пайдо бўлгунча бажарилади.

Қалампирли пластирдан зарур бўлган бўлак кесилиб, кўкрак қафаси қисмига ёпиштирилади. Товонга қўйиш ҳам осон. Қалампирли пластирни 2-3 кун давомидида ёпиштириб юриш мумкин. Бу муолажа те-рида узоқ вақтгача сақланади-ган илиқлик пайдо қилади. Шамоллашда горчичник ва қалампирли пластирни тоvon ва оёқнинг катта бармоқларига қўйиш ҳам катта фойда беради, бу соҳалар тананинг иммун тизимга тегишлидир.

ХАЛҚОНА ВОСИТА БИЛАН

Касаллик бошланган биринчи кунларда зарур нуқталарни 2-3 марта киздиришга ҳаракат қилинг. Шунингдек, нафақат қўлдаги, балки тоvonдаги нуқталарни ҳам киздиришни унутманг. Агар бунингиз бажара олмасангиз, яқинларингиздан илтимос қилинг. Бирор хасталик бошланганини сез-сангиз, оёғингизни ҳўл бўли-ши оқибатида касалланиб қол-ган бўлсангиз юқорида таъкид-ланган нуқталарни киздириш-га киришинг. Шамоллаганда оёқларни иссиқ сувга тикиб бугланишни деярли ҳамма билади. Су жок билан таниш-гач, бу усулнинг нима учун фой-дали эканлигини тушуниб ола-сиз. Микробли эпидемия бош-ланганда нафақат тоvonларни, балки қўлдаги бармоқларни буглаш ҳам тавсия этилади.

Энг қадимий дори

Олимларнинг таъкидлашича, энг узоқ яшайдиган одамларнинг кундалик таомлари орасида эчки сути ҳам бор экан. Эчки сутининг шифобахш эканлигини замонавий парhezшунослар, педиатрлар ва бошқа тиббиёт мутахассислари ҳам исботлашган. Аждодларимиздан эчки сути билан қандай қилиб даволаниш мумкинлиги ҳақидаги фойдали усулларнинг баъзилари бизгача етиб келган.

ЭЧКИ СУТИНИНГ ФОЙДАСИ...

Эчки сутининг шифобахшлилиги ва нобёллигига сабаб шунки бу жониворнинг озукаси қўллаб доривор гиёҳлардан иборат экан. Шу боис эчки сутининг ўзига хос таъми бор Эчки сутидидаги ёш шарчалари сигирникдан анча кичик бўлгани учун тез ҳазм бўлади. Шунингдек, эчки сути бузилган овқатнинг ҳазм бўлиш жараёнини яхшилайди. Эчки сутидида қуйидаги фойдали хусусиятлар бор:

- Қон таркибини тозалайди ва бактериялар сўрилишини таъминлайди;
- Иммунитетни яхшилайди;
- Суяклар синганда ёки жароҳатланганда эчки сутидан ичилса, суяклар тез ўсиб, яхши бирикиб кетади;
- Овқат ҳазм қилиш безлари фаолиятини яхшилаш ва аллергик кўзғалишларнинг олдини олиш хусусиятига ҳам эга;
- Соғлиқни яхшилайди, тери, бўғин ва бошқа хасталикларнинг олдини олади;

Эчки сутидан даволаш мақсадида уч ёшга бўлган болаларга кунига 2 маҳал, 100-150 мл. дан берилади. Уч ёшдан ошганларга эса 150-200 мл.дан бериш тавсия этилади. Катта ёшларлар эса бу шифобахш судан истаганча ичишлири мумкин.

ОВҚАТНИ ҲАЗМ ҚИЛИШ ТИЗИМИ ХАСТАЛИГИДА...

Ошқозон ярасида ва ошқозон ости безлари кислоталилиги ошиб кетганда:

→ 30 даражада илитилган сутга 1 чой қошиқ асал қўшиб, овқатдан 1 соат олдин ичилади. Ушбу сутли аралашмани кунига 2 стакандан, 2 ой давомидида истеъмол қилинади.

Кислоталилик пасайганда эса совуқ эчки сутига асал қўшиб, кунига 2-3 маҳал, овқатдан 1 соат олдин ичилса, оғрикни тўхтатиб, қабзиятнинг олдини олади.

Ошқозон ва ўн икки бармоқли ичак ярасини хар куни эрталаб оч қоринга, тушликда ва кечки овқатдан сўнг, 1 ста-

кандан эчки сути ичиб бутунлай даволаш мумкин. Бу муолажани икки йил давом эттириб, эчки сутидан мунтазам ичилса ярадан асар ҳам қолмайди.

ТЕРИ УЧУН БАЛЬЗАМ

Терига оқ доғлар тушганда (Псориаз) касаллигини қуйидаги усул билан даволаш яхши самара беради.

Кастрюлкага сут қуйиб, қайнаб чиққач, паст оловда яна 2-5 минут қайнатиб олинг. Сўнг сутни бошқа идишга қуйинг. Кастрюлка деворларида ҳосил бўлган оппоқ қуйқани қириб олиб, теридаги оқ доғлар устига суринг.

Эрталаб ва кечкурун озроқ сув қўшилган эчки сути билан юзингизни ювсангиз терини ёшартирасиз. Агар юз териси қуруқшаган бўлса, сут билан мунтазам ювиниш фойдалидир.

ЁДИНГИЗДА БЎЛСИН!

→ Узоқ вақтгача зўриқиб, асабийлашиб юриш суякларнинг мўртлашишига (остеопороз) олиб келар экан. Бу айниқса 40 ёшдан ўтган, гормонлари меъёри бузилган аёлларда кузатилган. Олимлар зўриқилиш босадиган дори-дармонларни илжои борица камроқ ичиб, кальцийга бой бўлган эчки сутидан кўпроқ ичи-ни тавсия этадилар.



→ 1 чой қошиқ розганча (лағчатки гусиной) гиёҳи устига 1 стакан қайноқ сут қуйиб, 15 дақиқа дамбаб қўйиб, қайноқлигиди исангиз тутқаноқ журужини йўқотди.

→ Агар пай чўзилган бўлса оғрикли жойга қайноқ суддан компресс қилинг. Докани уч-тўрт қават қилиб қўлаб, қайноқ сутга ботириб олинг-да, оғрик жойга илиқ боғлама қилиб қўйинг. Боғлама совуғач қайноғига алмаштиринг.

Агар ҳаётингизни сутсиз тасаввур қила олмасангиз, вақти-вақти билан сигир сутини эчки сутига алмаштириб туринг. Ана шундагина улар орасидаги фарқни тушунасиз.

ДИЛБАР ВА БАСИРА тайёрлашди.

АГАР СОЧИНГИЗ ТЎКИЛАЁТГАН БЎЛСА...



низмингиз турли зарур минерал ва витаминларни меъёридагидан анча кам олади. Натижада сиз ортиқча килограммлар билан бирга умуман ортиқча бўлмаган сочларингизни ҳам йўқота бошлайсиз.

Балки сиз сочларингизни нотўғри парвариш қилаётган-дирсиз? Бир таҳлил қилиб кўринг, сиз сочингизни жуда ҳам қаттиқ сувда юймайсизми, тез-тез кимёвий бўёқлар билан бўяб, кимёвий усулда жинглак қилмайсизми, сочингизни жуда ҳам

ЖЕНШЕНДАН РОЗМАРИНГАЧА

Соч ювадиган шампун ва бальзамни битта фирма маҳсулотидан харид қилишга интилинг. Шунда уларнинг фойдалилик хусусияти юқорироқ бўлади. Шунингдек, бу воситалар таркибига ҳам эътибор қаратинг. Масалан, женшен бош териси тўқималарининг ҳаётий функциясини меъёрлаштириб, сочлар таркибини мустаҳкамлайди. Пантенол, жожоба мойи уларни тўйинтиради ва бақувват қилади. Е витамини соч илдизларини эркин радикалларнинг таъсиридан асрайди. В5 витамини эса тўқималар метаболизмига ва соч толаларининг асоси ҳисобланган аминокислотларнинг ишлаб чиқарилишига қизмат қилади. РР витамини соч илдизини меъёрлаштиради ва мустаҳкамлайди.

Аммо бу ҳали ҳаммаси эмас. Халқимизнинг "Арзоннинг шўрваси таътимас", деган нақли ҳар доим ёдингизда бўлсин. Хеч қачон арзон ва қадок идиши катта бўлган шампунлар харид қилманг. Ойлаб ваннахонада турадиган катта идишли шампунларда маълум вақт ўтгач, турли микро-бларни хатто оддий кўз билан ҳам қуриш мумкин бўлади — улар идиш тагига чўкиб, қумоқлар ҳосил қилади ёки бўтана бўлиб туради. Соч ювиш воситаси харид қилаётганда ранг катта роль ўйнаши эсингиздан чиқмасин. Шампун қанчалик шаффоф бўлса, демек унинг сифати ҳам шунча юқори.

Шампун ҳам, ювгандан сўнг чайқайдиган бальзам ҳам соч турига мос бўлиши лозим. Йўқса, сочлар жонсиз ва синувчан бўлиб қолади, ўзининг жийвакорлигини йўқотади. Агар соч юваётган сув жуда ҳам қаттиқ бўлса, унга озроқ истеъмол содаси қўшиш лозим. Бошга кўп миқдорда шампун суртиш ҳам сочларни қуруқлаштириб юборади. Яхшиси, икки марта оз-оздан шампун суртиб ювиб ташланг. Ҳар са-

ли ниқоблар ҳам фойдадан холи бўлмайди. Тўйинтирувчи ниқоблар сочлар соғломлиги ва бақувватлигининг муҳим омилларидан бири саналади. Ниқоб учун синтетик воситалардан қочиб, фақат табиий ҳамда таркибида рН-меъёрлаштирилган формуласи бўлган воситаларни қўлланг. Ниқоб бевосита соч ювишдан олдин қўйилади. Муолажанинг самараси яхшироқ бўлиши учун ниқоб суртгандан сўнг бошга елим халта кийиб, устидан иссиқ рўмол ўраб олиш керак. Ниқобни бир соатдан ортиқ ўшлаб туриш (айрим турларидан ташқари) тавсия қилинмайди ва кейин албатта илиқ сувда ювиб ташлаш керак.

ЭНГ ОДДИЙ ВА САМАРАЛИ НИҚОБЛАР

1. Битта тухум сариги, бир чой қошиқ асал ва бир чой қошиқ ўсимлик мойини яхшилаб аралаштирасиз ҳамда сочга суртасиз.

2. Катик, сметана аралашма-ли ниқоб ҳам сочларни мус-



2. Сочларни мутаҳкамлаш учун бош терисига қуйидаги воситаларни суртиб туриш лозим:

→ Қариқиз илдизидан тайёрланган экстракт(у дорихонларда сотилади ва айримлар уни шолғом мойи ҳам деб аташади).

→ Мовий бўтакўз гуллари тиндирмаси: қурилган гулдан 1 ош қошигини олиб, устига бир стакан қайнаб турган сув ва яна шунча ошона сиркас қўшиб, паст оловда 15 дақиқа қайнатасиз.

3. Сочларингизнинг ҳажмини ошириш(кўпчителиш) учун бош пиездан тайёрланган доривор ниқоб суртиб туринг. Бунинг учун бош пиезни қирғичдан ўтказиб, ҳосил бўлган бўтқани ювишдан икки соат олдин бош терисига суртиб қўясиз.

4. Сочларнинг ўсишини яхшилаш учун чаканда мевалари (янги узилгани ёки қурилгани) қўл келди. Уларни еб туриш ҳам, чой ўрнида дамлаб қунига икки маҳал салкам ярим стакандан ичиб туриш ҳам бирдек фойдали. Дамламага таъбга қараб шакар ёки асал қўшиш ҳам мумкин.

УЧТА ЭНГ МАЗАЛИ УСУЛ

1. Шведча усул. Ҳар куни эрталаб ва кечкурун бир ош қошиқдан кунгабоқар ёки маккажўхори ёғи ичиб туринг.

2. Данияча усул. Кечкурун уйқуга ётишдан олдин ўзингиз учун геркулес тиндирмаси тайёрланг. Бунинг учун 1 стакан сули ёрмаси(бодрофи)нинг устига 1 литр қайноқ сув қўйиб, туни билан тиндириб қўйинг. Эрталаб сузиб олиб, кун давомида оз-оздан ичиб туринг.

3. Французча усул. "Геркулес" номли сули ёрмаси (бодрофи)дан 6 ош қошиқ олиб, устига озроқ қайнатиб совутилган сув қўйинг ва бир қошиқ асал, бир неча дона майдаланган ёнғоқ қўшинг. Аралашмани туни билан қолдирасиз. Эрталаб бўтқага битта катта олмани тўғрайсиз, бир неча қошиқ қаймоқ ва бир неча дона туршакни майдалаб қўшасиз. Уларни яхшилаб аралаштирасиз. Шунингдек, исталган мева ёки майда мевалардан қўшишнинг мумкин — фойдалилик хусусияти янада ортади.

ДАРМОН тайёрлади.

Сочингиздан 8-10 та толани тутамлаб секингина тортиб қўйинг. Қўлингизда 2 та соч толаси қолдимиз? Хавотирланмишга ҳожат йўқ. Чунки, кунига 50 тадан 150 тагача соч толаси тўкилади(ва бу мутахассислар томонидан меъёридаги ҳолат сифатида баҳоланади), уларнинг ўрнига эса янгилари ўсиб чиқади.

Қўлингизда қолган толалар сони 4 та ёки ундан ортиқ-миди? У ҳолда ташвишланмишга асосингиз етарли. Дарҳол сочлар парваршишга киришмасангиз бўлмайди.

АНИКЛАНГ ВА ЗАРАРСИЗЛАНТИРИНГ!

Сочларнинг ўсиши ва тўкилишида наслий омиллар ва гормонлар алоҳида роль ўйнайди. Жумладан, эстрогенлар, аёллар жинсий гормонлари сочларнинг ўсиши ва қуюқлигига хизмат қилади. Уларнинг миқдори пасайганда эса (одатда, ҳомиладорлик ва менопауза даврида кузатилади), соч тўкила бошлайди.

Соч тўкилиши, сийраклашиши қанчалик диабетнинг дастлабки аломатлари ҳам бўлиши мумкин. Кўп ҳолларда эса соч тўкилишига стресс, кучли асабийлашиш ҳам сабаб бўлади. Тўғри, атрофдаги бўлаётган воқеа-ҳодисаларга мулҳоқ эътиборсиз бўлишнинг иложи йўқ. Шунга қарамай, асабий зўриқишларни енгиб ўтиш учун ўзингизни қўлга олишини, босиқликни одат қилинг.

Овқатланишга ҳам алоҳида эътибор қаратиш зарур бўлади. Навбатдаги парҳезга ўтиришдан олдин бунинг оқибатлари ҳақида яхшилаб ўйлаб кўринг: парҳез даврида орга-

нисик фен билан қуришмасизми, қандай тароқ ва чўткалардан фойдаланасиз? Ўткир ва қаттиқ тароқ ёки чўткалардан воз кечинг.

Уй ва ишхонангизда хонани намлантирувчи воситалардан фойдаланишга одатланг. Чунки, айниқса киш кунлари иситиш тизимлари ишлаб туриши боис хонадон ва идораларнинг ҳавоси қуруқлашиб қолади. Бу эса сочларга ва бош терисига салбий таъсир кўрсатади. Соч қуруқ ва синувчан бўлиб қолса, бошни қазғоқ босади.

ОВҚАТГА ЭЪТИБОР ҚИЛИНГ

Оқсил ва темир моддаларига бой меъёрлаштирилган овқатлар истеъмол қилиш сочларни мустаҳкамлашнинг муҳим воситаларидан бири ҳисобла-

→ Донли дамлама ичиб туринг. У қуйидагича тайёрланади: бугдой, сули ва арпа доғидан тенг миқдорда олиб, келида туясиз. Аралашма ундан бир ош қошигининг устига бир стакан қайноқ сув қўйиб, 2 соат тиндириб қўясиз. Тайёр бўлган ичимликни кун давомида 0,3 стакандан уч маҳал ичасиз.

фар соч ювганингиздан сўнг бошни бальзамда чайиб туринг. Ювиш жараёни охирида бошни совуқроқ сувда чайиб ташлашга одатланг. Мутахассисларнинг фикрича, шунда сочларнинг эгилувчанлиги ортиб, турмақлаш осонлашади. Шунингдек, мана шу сувга бир ош қошиқ олма сиркаси қўшиб юборилса, сочлар янада жилавор бўлади.

Хафтасига икки марта эса тур-

тахкамлаб, уларга жилва бағишлайди.

3. Битта тухум саригини бир ош қошиқ коньяк ва шунча зайтун ёғига аралаштириб, сочга суртасиз.

4. Хамиртуруш ва қатикни тенг миқдорда аралаштириб ниқоб тайёрлаш мумкин.

5. Қуйидаги ниқоб соч тўкилишига қарши энг самарали воситалардан бири саналади. Уни тайёрлаш учун сизга битта лимоннинг шарбати ва бир дорихона идиши(флакони)даги кофур(камфара) мойи керак бўлади. Уйқуга ётишдан олдин уларнинг аралашмасини бошга суртиб, устидан елим халта кийиб, иссиқ рўмол ўраб оласиз. Эрталаб эса илиқ сувда чайиб ташлайсиз.

УЙҚУ ОЛДИДАН МУОЛАЖА

Ҳар куни уйқуга ётишдан олдин уларни сочлари шарикчали чўтка билан енгил уқалаган ҳолда таранг. Бунда чўткани соч илдизидан бошлаб унинг учига қараб камида 100 марта юргизиб чиқиш лозим.

СОЧЛАРНИ МУСТАҲКАМЛАШ УЧУН

1. Сочларингиз жилоланиб туриши учун уларни қуйидаги усулда тайёрланган тиндирма ва қайнатмалар билан совунсиз ювиб туринг:

→ Қичитқи ўт баргларидан 100 грамм олиб, устига 0,5 литр қайноқ сув қўясиз ва 0,5 литр ошхона сиркаси қўшиб, паст оловда 30 дақиқа қайнатасиз.

→ Қариқизнинг майдаланган илдизидан 50 граммини бир литр қайноқ сувда бир соат дамлаб қўясиз.



758 Ёшим 51 да. Навоий вилотиданман. Фарзандларим уй-жойлик бўлиб кетишган. Маълумотим олий. Касбим ўқитувчи бўлса, ҳозир яхшигина ошхонанинг соҳибасиман. Ҳаётда жуда кўп қийинчиликларни бошдан кечирганман. Уй-жойим бор. 55-65 ёшгача бўлган, ўқимашли, дунёқараши кенг, ичмайдиган, хушмуомала, ўз уйи бўлган, болалари ташвишдан кутулган, ёлғиз эркак билан танишиб, турмуш қурмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Гулзода

759 Ёшим 24 да. Асли бухороликман. Тақдир экан, турмушга чиққанымдан сўнг кўп ўтмай ажрашиб кетдик. Фарзандим йўқ. Ота-онам билан яшайман. Саранжом-сараш-таликини ёқтирадиган аёлман. Пазандаман. 30 ёшгача бўлган, Бухорода ёки Тошкент шаҳрида ўзининг уйида яшайдиган, диёнати, келишган, аёлининг қадрига етадиган эркак билан танишиб, оила қуриш ниятидаман.

Манзилим тахририятда.

Дилнурса

760 Укамнинг ёши 37 да. Жуда кўркем, келишган, баланд бўйли йигит. Уйланмаган. У ўқишга, ишга берилиб кетиб, уйланиш орқага суриб юрди. Укам ёшига нисбатан анча ёш кўринади. Маълумоти олий, немис, инглиз ва япон тилларини мукамал билади.

28 ёшгача бўлган, олий маълумотли (бўйи 160-165 см. бўлган), Тошкент шаҳрида ўз ота-онаси билан яшайдиган, чироили, одобли, зиёли оиланинг қизини келин қилмоқчимиз.

Манзилимиз тахририятда.

Шоира опа

761 Ёшим 51 да. Асли бухороликман. Лекин Тошкент шаҳрида ўз уйимда яшайман. Аёлим вафот этган. Икки қизим уйлик-жойлик бўлиб кетишган. Яхши ташкилотда ишлайман. Инсофли, диёнати, оғир-вазмин инсонман. 45 ёшгача, қайси вилоятдан бўлса ҳам майли (фақат Тошкент шаҳридан бўлмасин), одобли, оқила, бир фарзанди бор, уйим-жойим дейдиган, уйимга фойз киритиб ўтирадиган аёлга уйланмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Бобомурод

762 Ёшим 26 да. Қозоқ миллатига мансубман. Турмушга чиқмаганман. Асли Тошкент вилоятдан бўлсам ҳам, ҳозир Тошкент шаҳрида яшаб, шу ерда ишлайман. Келишган, оғир-вазмин қизман. 26-32 ёшгача бўлган, уй-жойли, жиддий, ишлайдиган, оиласини моддий томондан таъминлай оладиган, келишган қозоқ йигити билан турмуш қурмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Жыбек

763 Ёшим 46 да. Самарқандликман. Миллатим ўзбек. Олий маълумотлиман. Нуфузли ташкилотда ишлайман. Ажрашганман. Уйим-жойим бор. Самарқанд ёки Тошкент шаҳрида ўзининг алоҳида уй-жойи бўлган, зиёли, имонли, оиласини моддий томондан таъминлай оладиган эркак билан турмуш қурмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Саодат

764 Ёшим 26 да. Асли бухороликман. Зиёли оиланинг фарзандиман. Олий маълумотлиман, яхши жойда ишлайман. Хушрўй, пазанда, ораста қизман. 32 ёшгача бўлган, уйланмаган, ишлайдиган, уй-жойли, жиддий, самимий йигит билан танишиб, мустақкам оила қуришни истайман.

Манзилим тахририятда.

Умида

765 Ёшим 26 да. Жиддий сабабга кўра ажрашганман. Бир ёшли қизчам бор. 35 ёшгача бўлган, ажрашган ёки икки нафаргача фарзандлари бўлган, уйим-жойим дейдиган, (қаерлик бўлишининг аҳамияти йўқ), қизчамга оталик меҳрини бера оладиган эркак билан танишиб, ширин оила қуриб яшасам, дейман.

Манзилим тахририятда.

Холида

766 Ёшим 43 да. Асли тошкентликман. Ўз уйимда яшайман. Хали уйланмаганман. Келишган, жиддий йигитман. Давлат ишида ишлайман. 35 ёшгача бўлган, оқдан келган, хушрўй (қаердан бўлишининг фарқи йўқ), оқила қизга уйланмоқчиман. Мен билан танишиб оила қуришни истган қизлар кеч соат 17 дан сўнг телефон қилишлари мумкин.

Телефоним: 718-74-39

Фаррух

767 Ёшим 41 да. Асли Сурхондарё вилоятданман. Ажрашганман. Лекин фарзандим йўқ. Маълумотим олий. Ишлайман. Ота-онам билан яшайман. 50 ёшгача бўлган, давлат ишида ишлайдиган, уй-жойли, жиддий ва келишган эркак билан (қаерлик бўлишининг аҳамияти йўқ) оила қуриш ниятидаман.

Манзилим тахририятда.

Сарвара

768 Ёшим 28 да. Асли водийданман. Жиддий сабаб билан ажрашганман. Йигит кишига қирқ хунар оз, деганларидек йигирмадан ортик хунарим бор. Келишган, баланд бўйли йигитман. Оиламни моддий таъминлай оламан. Ҳозир Тошкент шаҳрида ижарада яшаб, ишлайман. 27 ёшгача бўлган, ажрашган, (кичик қизчаси бўлган) ақлли, меҳрибон аёлга уйланиб, бахтли оила қурмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Мирзаёр

769 51 ёшдаман. Асли тошкентликман. Хотиним кўп йиллар аввал қазо қилган. Уй-жойлик бўлмаган бир фарзандим билан яшайман. Ўзимнинг ҳовлим бор. Касбим ҳайдовчилик. Оиламни моддий таъминлашга қурбим етади. 50 ёшгача бўлган, Тошкент шаҳрида яшайдиган, мени тушунадиган, ақлли, бефарзанд ёки ёлғиз аёлга уйланиб, оила қурмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Қамолитдин

КЕЛМАЙДИ БАХТ, ИЗЛАМАСАНГ...

- Ёшим 37 да. Тошкентликман. Исми Қозимжон. Ёшлигимда машина уриб кетганлиги боис ногирон бўлиб қолганман. Пенсия оламан. Ўзимнинг алоҳида ҳовлим бор. Илгари уйлангандим. Лекин фарзандимиз бўлмади. Шифокорларга текширтирганимизда аёлимнинг фарзанд кўра олмаслиги маълум бўлди. Кейин... Ажрашишга мажбур бўлдим, - хижолатомуз гап бошлади эркак.

- Уйланиш ниятидасизми?

- Албатта. Ахир мен ногирон бўлсам, кексайганимда ёнимда фарзандларим,

суянчиқларим бўлса қандай яхши Мен онамдан ногирон туғилмагандим-ку. Бахтсиз воқеа сабаб шу аҳволга тушганман. Ногиронман деб пенсиямга қараб қолмаганман. Савдо-сотик билан шугулланиб яхшигина пул топаман. Уйлансам оиламни таъминлашга кучим етади.

- Онам ёнимдаги уйда яшайдилар. Уларнинг орзулари ҳам шу. 35 ёшлардаги соғлом ёки ўзимдек ногирон бўлган, аммо фарзанд кўра оладиган Тошкент шаҳрида яшайдиган аёл билан оила қурмоқчиман.

- Ёшим 35 да, асли водийданман. Исми Муассархон. Турмуш ўртоғим билан фарзандсизлик боис ажрашганман. Ошхоналардан бирида ишлайман. Ижарада яшайман.

- Тахририятга келишдан мақсадингиз?

- Мен ҳам барча аёллардек ширингина оилам, фарзандларим бўлишни орзу қиламан.

гандим. Пешонамга фарзандсизлик ёзилган экан, на чора? Болаларининг онаси вафот этиб, ёлғиз қолган эркак бўлса турмуш қурадим. Болаларига оналик қилсам, оналик бахтимни топсам, дейман.

45 ёшгача бўлган, Тошкент шаҳрида ўзининг уйи-жойи бор (қаерлик эканлигининг фарқи йўқ).

- Исми Баҳодир. Ёшим 56 да. Тошкент вилоятда яшайман. Фарзандларим уйлик-жойлик бўлиб кетишганда оилам бузилди.

- Ажрашганимизга анча бўлдики? - Ҳа, саккиз йилдан ошди. Фарзандларим гоҳ-гоҳ келиб туришса-да, уларнинг мендан хафа эканликлари сезилиб ту-

ради. Кенг уйларга сиғмай қоламан. 40 ёшгача бўлган, келишган (қаерлик бўлса ҳам майли, бир қизчаси бўлса янада яхши), аёл билан тақдиримни боғлаш ниятидаман.

Азизлар! Қаҳрамонларимиз билан танишишни истаганлар учун уларнинг манзиллари тахририятда.

ЎЙЛАТАДИГАН ГАП-СЎЗЛАР...

- 74 ёшдаман. Тўрт хонали уйим яқинда уйланадиган набирам номда. Ўғил-қизларим: «Бирор аёл бўлса уйланиб чиқиб кета қолинг», - дея маслаҳат беришарди. Шу ҳолимча қабул қиладиган уй-жойли аёл бормикан?..

- 58 ёшдаман. 63 ёшдан ўтган эркак бўлса танишмоқчиман.

- Нега энди 63 ёшдан ўтган эркак билан танишмоқчисиз?

- Чунки эркак 63 ёшдан ўтдими, демак буёғига хали анча тортади... Салга тап этиб ўзини ташлаб юбормайди...

- Эримдан кечмоқчиман. Уч боламан ўзим пул топиб ўстирдим, таъминладим. Эрим эса уйни супуриб, кир ювиб, овқат пишириб ўтиради. Урмайди, сўкмайди, лекин... Эркак-эркакдек бўлсин экан, - аёл энгашиб шуларни айтarkan оғзидан арақнинг хиди гуриллаб келди.

- Нима, ичиб олганмисиз? - Ичдим-да. Эркакнинг ишини қилганимдан кейин, арағини ҳам ичсам нима қипти?..

- Мен Тезиков бозориди майда-чуйдалар сотаман. Анчадан буён Тошкентда, ижарада яшайман. Уй-жойсиз қийин. Дарбадарлик жонимга тегиб кетди. Уй-жойли, келишган бир аёл топиб беринглр... Ахир бахтли бўлишга менинг ҳам ҳақим бор-ку!

- Ўғлимга келин излаб, газетага эълон берганимиздан сўнг бир неча қизлар, аёллар уйимизга кўнғироқ қилишди. Бир қиз кўнғироқ қилиб, нуқул "Карочче, уйи борми, карочче, ойига қанча топади", - дея роса савол-сўроқ қилди. Ё, тавба! Нега ҳозир қизлар бунақа бўлиб кетишган? Бундай қизларни қандай келин қилиш мумкин?

БАСИРА

«ОИЛА» БЎЛИМИГА КЕЛУВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!
Бўлимга келиб эълон берувчилар ҳам, манзил олишга келганлар ҳам, ёки шу масалада вилоятлардан хат йўллаганлар ҳам тахририятга паспортлари нусхасини топширишлари шарт. Паспортининг нусхаси бўлмаган шахсларга келин ва куёвларнинг манзиллари ёки телефон рақамлари берилмайди.

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

Фойдаланилмаган қўлёзмалар таҳлил қилинмайди, муаллифларга қайтарилмайди, ёзма жавоб берилмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида chop этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти - 18:00. Босишга топширилди - 19:00.

E-mail: oilavajamiyat@rambler.ru oilavajamiyat@mail.ru

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Бош муҳаррир: 234-86-91
Қабулхона: (тел. ва факс) 233-28-20
Оила, табриклар, эълонлар: 233-04-50
Бўлимлар: 233-04-35, 234-25-46
Бухгалтерия: 132-07-41

Web-site: oilavajamiyat.uz

Газета тахририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.

ҲОМИЙ: «Матбуот таркатуви» акциядорлик компанияси

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент - 700000
Амир Темур кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.
«Олой» бозори ёнида.

ОБУНА ИНДЕКСИ - 176
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-рақам билан 11.01.07да рўйхатга олинган.
Буюртма Г - 132. Формати А-3, ҳажми 4 табоқ.
Адади - 13671

Саҳифаловчи — Ш. БАРОҚОВ
Рассом — Н. ХОЛМУРОДОВ
Мусахҳих — С. САЙДАЛИМОВ

1 2 3 4 5 6 7 8